

SAVIKON AURINKOVOIMALAN OSAYLEISKAAVA

Vastineet kaavaluonnoksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Sisällysluettelo

1	LAUSUNNOT	2
1.1	Finavia Oyj, 11.11.2025	2
1.2	Hyvinkään kaupunki, 03.11.2025	2
1.3	Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto, 11.11.2025	3
1.4	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, 11.11.2025	7
1.5	Suomen metsäkeskus, 10.11.2025	10
1.6	Nurmijärven Vesi -liikelaitos, 05.11.2025	12
1.7	Fingrid Oyj, 10.11.2025	13
1.8	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 13.11.2025	14
1.9	Uudenmaan liitto, 27.10.2025	19
2	MIELIPITEET TEEMOITTAIN	25
2.1	Kaavoitus ja maankäyttö	25
2.2	Suhde ohjaaviin linjauksiin ja sääntelyyn	26
2.3	Tiedottaminen ja vuorovaikutus	28
2.4	Aluerajaukset	28
2.5	Kaavamerkinnot	29
2.6	Lieventämistoimenpiteet	29
2.7	Ihmisten elinolot	31
2.8	Elinkeinot	31
2.9	Maisema ja virkistys	32
2.10	Luonto ja eläimistö	34
2.11	Pohjavesi	35
2.12	Liikenne ja turvallisuus	36
2.13	Kiinteistöjen arvo	37
2.14	Liityntäkaapeli	38
2.15	Muuta	39

21.10.2026

2 (40)

YLEISTÄ

Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavan kaavaluonnos oli nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten 13.10–11.11.2025. Kaavaluonnoksesta toimitettiin yhteensä 9 lausuntoa ja 28 mielipidettä. Tässä vastinekoosteessa mielipiteellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön muodostamaa tahoa, joka on laatinut ja/tai allekirjoittanut mielipiteen.

Kaavaluonnoksesta saadussa palautteessa korostuivat erityisesti pohjavesiin liittyvät kysymykset sekä vaikutusten arviointien ja selvitysten täydentämistarve, mukaan lukien maisema-, luonto- ja kulttuuriympäristövaikutukset. Mielipiteissä nousivat maisema-, luonto-, pohjavesi-, turvallisuus- ja liikennevaikutukset sekä suojavaöhykkeet ja hankkeen sijoittumiseen liittyvät näkökohdat.

Lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot. Lausuntojen alkuperäistä sisältöä on saatettu paikoin tiivistää ja hanketta referoivia johdantotekstejä tms. on poistettu. Tässä vastinekoosteessa ei esitetä erilisiä vastauksia yksittäisiin mielipiteisiin, vaan siinä on koottu yleisellä tasolla mielipiteissä esiin nousseet keskeiset aiheet, huomiot ja huolenaiheet, joihin on annettu yhteinen vastine teemoittain. Lausunnoissa ja mielipiteissä mukana olleita liitteitä ja karttoja ei esitetä tässä koosteessa, mutta ne on toimitettu hankkeesta vastaavalle.

1 LAUSUNNOT

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
1.1 Finavia Oyj, 11.11.2025	Nurmijärven kunta on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnoksesta 11.11.2025 mennessä. Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnoksen hanke sijoittuu noin 22 km etäisyydelle Helsinki-Vantaan lentoaseman kiitotien 2 päästä ja noin 3 km etäisyydelle kiitotien jatkeelta sivuun. Kiitotien 2 laskeutumisuuunta Nurmijärven suunnasta (kiitotie 15) on lentoaseman ensisijainen laskeutumiskiitotie. Tämän vuoksi Finavia muistuttaa, että hankkeen suunnittelussa on huomioitava mahdolliset vaikutukset lentoliikenteelle. Aurinkovoimaloiden mahdollisia vaikutuksia lentoliikenteelle arvioi Fintraffic Lennonvarmistus Oy. Lisäksi Finavia katsoo, että Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tulisi lentoliikenteen turvallisuudesta vastaavana viranomaistahona kutsua osalliseksi hankkeeseen.	Merkitään tiedoksi. Mahdolliset vaikutukset lentoliikenteeseen huomioidaan osana aurinkovoimalahankkeen teknistä suunnittelua. Traficom on mainittu kaavoitushankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) osallisena sektoriviranomaisena. Fintraffic Lennonvarmistus Oy lisätään osalliseksi, ja sille toimitetaan lausunto-pyyntö kaavoituksen seuraavassa vaiheessa.
1.2 Hyvinkään kaupunki, 03.11.2025	Valmisteluteksti Nurmijärven kunta pyytää lausuntoa Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnoksesta 11.11.2025 mennessä. Hallintosäännön 6 luvun 2 §:n 31 kohdan mukaan	LAUSUNTO Merkitään tiedoksi. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu pinta- ja pohjavesiselvitys sekä

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	lausunnon antaminen kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan. <i>(Hanketta referoivaa johdantotekstiä poistettu.)</i> Osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa teollisen mittaluokan aurinkovoiman, siihen liittyvien paneelientien, huoltoteiden ja sähköasemien sekä kaava-alueelle sijoittuvien liityntäjohtoreittien rakentaminen. Kaavaprosessin edetessä selvitetään mahdollisuutta laatia alueidenkäyttölain (AKL) 44 §:n mukainen oikeusvaihtoehtoinen osayleiskaava, jota voitaisiin käyttää suoraan aurinkoenergian tuotantolaitoksen rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Osayleiskaavaluonnoksen materiaali löytyy Nurmijärven kunnan internet-sivuilta https://www.nurmijarvi.fi/kuntalaisen-palvelut/maankaytto-ja-liikenne/kaavoitus/yleiskaavat/vireilla-olevat-yleiskaavat/savikon-aurinkovoimalan-osayleiskaava/ LAUSUNTO Osayleiskaavan selvityksiä pidetään riittävinä. Yleiskaavamääräyksissä tulisi kiinnittää huomiota haitallisten pohja- ja pintavesivaikutusten estämiseen niin rakentamisen ja käytön kuin mahdollisten poikkeustilanteidenkin, mm. tulipalojen, aikana. Aurinkopaneeleista saattaa aiheutua häikäisyä alueen halki kulkeville maanteille, ja osayleiskaavamääräyksissä tulisi ottaa kantaa häikäisyn estämiseen. Muutoin osayleiskaavaluonnoksesta ei ole huomautettavaa.	hulevesisuunnitelma, jotka liitetään kaava-aineiston tausta-aineistoksi. Selvitysten tulokset on huomioitu kaavaratkaisussa, ja niiden perusteella pinta- ja pohjavesiin liittyviä kaavamääräyksiä on ehdotusvaiheessa tarkennettu ja täydennetty. Pohja- ja pintavesiä käsitellään kaavaselostuksen kohdissa 3.5 Pohjavedet, 3.6 Pintavedet, 7.5 Pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset ja 7.6 Pintavesiin kohdistuvat vaikutukset. Osayleiskaavan yleismääräyksiin on ehdotusvaiheessa lisätty määräys, jolla pyritään ehkäisemään aurinkopaneelista aiheutuvia liikenneturvallisuutta heikentäviä häikäisyvaikutuksia.
1.3 Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto, 11.11.2025	Alueellisen vastuumuseon kanta Arkeologia Suunnittelualueeseen on liitetty osayleiskaavan OAS vaiheessa uusi alue, jota on kuvattu ns. vaiheosayleiskaava-alueena. Tälle alueelle tullaan sijoittamaan liityntäkaapeli. Liityntäkaapeli kaavoitetaan osayleiskaavassa ohjeellisena ja tarkka liityntäreitti sekä liityntäpiste tarkentuu osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan tekniikan suunnittelun aikana. Kaapelille on merkitty luonnokseen kaksi vaihtoehtoista reittiä. Toinen kulkee lähellä Keikkumäentietä ja toinen Hämeenlinnantien (st130) alueella.	Merkitään tiedoksi. Arkeologia Ehdotusvaiheessa vaihtoehtojen ohjeellisten liityntäkaapelireittien linjaukset ovat tarkentuneet. Itäisen ja läntisen reitin välille on osoitettu uusi ohjeellinen yhdistävä kaapelireitti, joka sijoittuu tunnetun kivikautisen irtolöytöpaikan (Yli-Santapohja 1000051459) läheisyyteen.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Savikon aurinkovoimalan vaiheyleiskaava-alueella, Koukumäentien itäpuolella, sijaitsee kivikautisen esineen löytöpaikka Yli-Santapohja (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000051459). Paikalta on löydetty kivikautinen kvartsi-iskos, joka on liitetty Museoviraston kokoelmiin vuonna 2021. Esineen löytöpaikka sijaitsee alueella, jolla on arkeologista potentiaalia. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on edellyttänyt tämän alueen inventointia osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan liittyvässä lausunnossa. Nurmijärven kunta on todennut, että tarve arkeologiselle inventoinnille tarkastetaan kaavan ehdotusvaiheessa, kun liityntäkaapelin paikka tarkentuu. Museo esittää, että alueella tehdään arkeologinen inventointi ennen kaavan ehdotusvaihetta, jotta alueella sijaitseva mahdollinen kiinteä muinaisjäännös voidaan esittää kaavassa aluerajauksineen. Kiinteän muinaisjäännöksen alueelle ei voida suunnitella muuttuvaa maankäyttöä. Jos liityntäkaapeli asennetaan Keikkumäentien alueelle tai välittömästi tien läheisyyteen, makaapeli voidaan asentaa ilman inventointia, koska tien alueella ei todennäköisesti ole säilynyt kiinteään muinaisjäännökseen liittyviä kulttuurikerroksia. Museo ottaa kantaa kaapelityön vaikutuksista mahdolliseen muinaisjäännökseen, kunhan kaapelin paikka varmistuu. Rakennettu ympäristö ja maisema Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on lausunut Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (27.03.2025). Museo piti lausunnossaan tärkeänä, että osayleiskaavassa rajataan aurinkopaneelikenttien sijainti maisemallisesti merkittävien alueiden ulkopuolelle. Museon näkökulmasta aurinkopaneelikentät eivät voi myöskään laajentua alueen eteläosassa sijaitsevien rakennusperintökohteiden läheisyyteen. Museo myös totesi, että osayleiskaavassa tulisi määritellä maisemallisia toimenpiteitä, kuten näkymäsuoja-alueita, joilla voidaan vähentää aurinkopaneelikenttien negatiivisia maisemavaikutuksia. Kaava-alueella ei sijaitse maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY-2009). Lähin maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö Raalan kartano ja kulttuurimaisema sijaitsee vajaan 1 km päässä eteläisestä kaava-alueesta itään, Helsinki-Tampere moottoritien toisella puolella, ja noin 1,6 km päässä varsinaisesta aurinkovoimala-alueesta. Lähin RKY-alue Rajamäen tehdasyhdyskunta, kirkko ja rautatieasema sijaitsee selvitysalueen länsipuolella	Lopulliset kaapelireitit tarkentuvat kuitenkin jatkosuunnittelussa. Arkeologiset arvot on huomioitu ohjeellista maakaapelilyhteyttä koskevassa kaavamerkinnässä ja -määräyksessä. Määräyksen mukaan makaapelin toteutuksessa tulee ottaa huomioon reitin läheisyydessä sijaitsevat arkeologiset arvot ja noudattaa muinaismuistolain mukaisia säännöksiä siten, ettei arkeologisia kohteita vaaranneta rakentamisen yhteydessä. Rakennettu ympäristö ja maisema Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu kulttuuriympäristöselvityksen täydennys, jossa on tarkasteltu selvitysalueen ja sen ympäristön kehitystä kartta- ja ilmakuvatarkastelujen perusteella sekä analysoitu alueen maisemarakennetta. Täydennyksessä on lisäksi arvioitu vaikutuksia ja täsmennetty lieventämiskeinoja. Erityisesti matalaa kasvillisuusvyöhykettä (mm. pensaskasvillisuus) on esitetty keinoksi lieventää vaikutuksia siten, että alueen avoimen viljelymaiseman luonne ja maisematilan avoimuus säilyvät. Lieventämistoimenpiteitä on ehdotusvaiheessa päivitetty tämän

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Rajamäen kylässä noin 2,5 km etäisyydellä kaava-alueesta. Hankkeen vaikutuksia kulttuuriympäristöön ja maisemaan on tutkittu erillisellä selvityksellä: Selvitys Nurmijärven aurinkovoimala-alueen suhteesta kulttuuriympäristöön (Arkkitehtitoimisto Ajak Oy, 19.9.2023). Selvityksen mukaan haitallisten maisemavaikutusten vähentäminen on lähtökohtaisesti varsin haastavaa valmiiksi avoimessa viljelymaisemassa, jossa pitkät vapaat näkymät ovat luonteenomaisia. Puuston istuttamista näkymäsuojaksi tai paneelikenttien sisäisten reittien yhteyteen voidaan pitää eräänä pitkän aikavälin vaikutusten vähentämiskeinona, joka vähentäisi laajojen paneelikenttien monotonista vaikutelmaa ja tarjoaisi myös näkösuojaa asutukselle. Selvityksessä kuitenkin todetaan, että rakentamisen määrää säättämällä voidaan vaikuttaa eniten syntyneeseen maisemavaikutukseen. Osayleiskaavan kaavakartassa on määriteltäviä suojeltavia alueen osia (S-1), joilla on osoitettu aurinkovoimalan näköestevyöhykkeet. Kaavamääräyksen mukaan alueella on säilytettävä ja/ tai istutettava puustoa sekä pensaskasvillisuutta. Määräyksen mukaan 10 metriä korkeat puut voidaan poistaa varjostamisvaikutusten estämiseksi. Määräyksessä todetaan lisäksi, että riittävä kasvillisuus näkymien estämiseksi on varmistettava myös silloin, kun puustoa poistetaan. Nurmijärven kunnan alueella on toteutettu yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella kulttuuri- ja rakennusperintöselvitys (Lehto Peltonen Valkama Oy, luonnos 6.5.2010). Kaava-alueella ja enintään 2 km päässä kaava-alueelta sijaitsevat 14 rakennusperintökohdetta on esitetty kaavaselostuksessa. Näistä vaiheosayleiskaava-alueella sijoittuvat Yli-Santapohja ja Ali-Santapohja on suojeltu kulttuurihistoriallisesti arvokkaina rakennuksina Kirkonkylän osayleiskaavassa. Rakennusperintökohteista 6 on nimetty kartalla. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo esittää, että kaikki 14 kohdetta nimetään ja lisäksi kerrotaan myös kohteiden etäisyydet suunnittelualueeseen. Vaiheosayleiskaava-alueella on kaavassa noin 205 ha (2,1 km²). Osayleiskaava vuorovaikutusraportin (14.8.2025) mukaan voimala-alueita ei ole tarkoitus esittää kaava-alueen eteläosaan eikä aurinkopaneelialueita ole tulossa rakennusperintökohteiden läheisyyteen. Vaiheosayleiskaava-alueella esitetään kaksi vaihtoehtoista liityntäkaapelireittiä. Itäinen reitti kulkee Hämeenlinnantietä (st 130) pitkin ja sivuaa luonnonsuojelullisesti arvokasta aluetta (sl-17), sijoittuen kuitenkin merkinnän reuna-alueelle. Kyseisen alueen toimenpiderajoitus ei koske	mukaisesti, ja kulttuuriympäristöselvityksen täydennys liitetään kaava-aineiston tausta-aineistoksi. Kaavaselostuksen kuvaan, jossa esitetään Nurmijärven kulttuuri- ja rakennusperintöselvityksen kohteita, on lisätty nimet ja etäisyydet suunnittelualueeseen. Hyvän rakentamistavan mukaisesti liityntäkaapelireitin toteutuksessa lähtökohtana on, että kaivu- ja asennustöiden jälkeen alue ennallistetaan ja työmaa-alue siistitään ympäristönsä ja lähtötilan- netta vastaavaan tilaan. Osayleiskaavan aurinkovoimala-alueita koskevaa ennallistamismääräystä on täsmennetty ja tarkistettu osayleiskaavan ehdotusvaiheessa.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	johtoalueita, mikä mahdollistaa liityntäkaapelin reitin esittämisen kyseisellä alueella. Tämän lisäksi itäinen reitti kulkee vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesi-alueen (pv-7) kautta, mikä vaatii asian huomioimista kaapelin toteutustavan ja kaivuutöiden osalta. Läntinen liityntäkaapelireitti kulkee suurimmaksi osaksi Keikkumäentietä pitkin ja ulottuu myös osittain vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle (pv-7). Tämän reitin varrelle sijoittuvat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset, Yli-Santapohja ja Ali-Santapohja. Molempien liityntäkaapelireittien osalta vaiheosayleiskaavan eteläpuolella kulkevat 110 kV:n voimalinjat ovat merkittäviä, sillä aurinkovoimalahankkeen liittyminen sähköverkkoon sijoittuu näiden yhteyteen. Liityntäpiste on esitetty kaavassa ohjeellisena, ja sen tarkka sijainti täsmentyy suunnittelun edetessä. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo ei ota rakennetun ympäristön osalta tarkemmin kantaa maakaapelireitin valintaan, mikäli sillä ei ole vaikutusta Keikkumäentien rakennusperintökohteisiin. Museo edellyttää, että reitti on ennallistettava kaivuun päätyttyä. Selvitysalueen viljelymaisemat kuuluvat Keski-Uudenmaan viljelyseudun jokilaaksojen alueeseen. Nurmijärven rakennusperintöselvityksen mukaan kulttuurimaiseman runko, perinteinen kylä- ja peltomaisema on edelleen säilynyt Nurmijärvellä ja Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo pitää tärkeänä, että perinteistä pelto- maisemaa vaalitaan. Hankkeen keskeisimmät maisema-vaikutukset liittyvät selvitysalueen välittömään paikalliseen lähimaisemaan ja kaukomaisemaan, jota aurinkovoimalan toteuttaminen muuttaisi merkittävästi. Toteutuessaan nykyisellään pääosin maa- ja metsätalousvaltainen alue muuttuisi teolliseksi alueeksi ja heikentäisi siten alueen perinteisiä maisemallisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaavakartassa on annettu yleismääräys aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen alueiden ennallistamisesta toimintaa edeltäneeseen tarkoitukseen, eli maatalouskäyttöön, energiatuotannon päätyttyä. Määräyksen mukaan toiminnan päätyttyä aurinkovoimatoimijan on purettava rakenteet rakennusvalvontaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo katsoo, että määräystä tulisi tarkentaa, niin että se kattaisi kaikki aurinkovoimalaan liittyvät rakennukset ja rakenteet, tiet sekä siirtolinjat, jotta ennallistaminen maatalouskäyttöön olisi mahdollista.	

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
1.4 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, 11.11.2025	Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen lausunto Luonto ja vieraslajit Esitetyt maakaapelireitit sivuavat aiemmin Kirkonkylän osayleiskaavan luontoselvityksessä arvokkaiksi arvioituja luontokohteita Raiskinkallion lehto sekä Keikkumäen lehto- ja saarnikorpi. Jatkotyönä kaavaselostuksessa tulee mainita kyseiset kohteet sekä arvioida kaapelin rakennustöiden mahdolliset vaikutukset. Koko maakaapelireitin varrelta on tärkeää laatia päivitetty ja ajantasainen luontoselvitys, jolla voidaan varmistaa, ettei reitille sijoitu arvokkaita luontokohteita. Edellisen vaiheen lausunnoissa esille tullut alueen peltojen arvo lintujen muutonaikaisena levähdysalueena olisi perusteltua selvittää maastotutkimuksella. Erityisesti tulvivilla peltoalueilla voi olla merkitystä muuttolinnuille. Myös alueella tavattava maatalousalueiden harvinaistunut linnusto on hyvä ottaa suunnittelussa huomioon. Esimerkiksi vaarantuneiksi luokitellut pensastasku ja pajusirkku voidaan huomioida suojaistutusten lajivalinnoissa. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on havaittu Suomen haitallisten vieraslajien luetteloon sisältyviä lajeja komealupiini, jättipalsami ja kurturuusu. Alueen tarkempi vieraslajitilanne on syytä suunnittelun edetessä selvittää ja pitää huolta, että vieraslajit eivät pääse leviämään alueen sisällä tai uusille alueille esimerkiksi maanrakennustöiden yhteydessä liikuteltavan maanaineksen mukana. Pienvedet Aurinkopaneelien osalta tulee asettaa minimietäisyys paneeleista alueen ojiin. Suunnittelualueen pellot ovat paikoitellen tulvariskialuetta - erityisesti kaava-alueen eteläisimmässä osassa Keikkumäentien ja Hämeenlinnantien välissä sekä yleisesti Keikkumäentien tienvarsiojien varrella. Jatkotyönä tulee arvioida mahdollisten rankkasateiden aiheuttamien pelto-ojien tulvimisen vaikutukset aurinkopaneelille. Ojien varteen on tärkeää jättää sekä mahdollisuuksien mukaan istuttaa kasvillisuutta, jolla voidaan vähentää ojiin kohdistuvaa mahdollista kuormitusta ja estää eroosiota. Pohjavesi	Merkitään tiedoksi. Luonto ja vieraslajit Raiskinkallion lehdon sekä Keikkumäen lehto- ja saarnikorven käsittely on lisätty kaavaselostukseen. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu täydentävä luontoselvitys, jossa on tarkasteltu vaihtoehtoisten kaapelireittien luontoarvoja. Selvityksessä on huomioitu myös linnusto. Täydentävä selvitys liitetään kaavamateriaalin. Kaavaselostusta on päivitetty luontoselvityksen pohjalta mm. kohtiin 3.7 Kasvillisuus ja suojelualueet, 7.7 Kasvillisuuteen ja suojelualueisiin kohdistuvat vaikutukset, 3.8 Linnusto sekä 7.8 Linnustoon kohdistuvat vaikutukset. Alueella todetut ja mahdolliset vieraslajiesiintymät on huomioitu kaavamääräyksissä. Määräyksellä ohjataan vieraslajien huomioimista aurinkovoimala-alueiden ja maakaapeliyhteyksien rakentamisessa sekä pyritään ehkäisemään lajien leviämistä maanrakennustöiden yhteydessä. Pienvedet Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu pintavesiselvitys, jossa on tarkasteltu muun muassa alueen tulvimista ja pintavesien hallintaa. Selvityksen perusteella osayleiskaavan pintavesiä koskevia yleismääräyksiä on tarkistettu ja täsmennetty sekä täydennetty tarvittavilta osin.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Osayleiskaavaluonnoksessa on esitetty niin Valkojan kuin Salmelan pohjavesialueille aurinkovoimatuotantoon tarkoitettuja energiatuotannon alueita (EN/au/M-1). Kaavamääräyksen mukaan alueille saa sijoittaa teollisen mittakaavan aurinkovoimaloita sekä niihin liittyviä energiavarastoja. Kaavakartalla on esitetty myös ohjeellinen aurinkovoimalan sähköaseman ja energiavaraston sijainti, joka ei sijoitu pohjavesialueelle. Kuitenkin jo EN/au/M-1 -merkintä mahdollistaa energiavarastojen sijoittamisen myös pohjavesialueille. Kaavaselistuksen mukaan pohjavesialueille saatetaan sijoittaa myös muuntamoja. Lähtökohtaisesti pohjavesialueille ei tulisi sijoittaa sähköasemia, muuntoasemia, sähkövarastoja eikä laajoja kaupallisia aurinkopaneelikenttiä/ aurinkovoimaloita (Nurmijärven pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, Afry 2023). Kaavamääräyksen ei pitäisi sallia ainakaan energiavarastojen sijoittamista pohjavesialueille. Kaavaluonnoksen yleismääräyksissä määrätään, että ”aurinkopaneelien perustustapaa valittaessa tulee ottaa huomioon alueen maaperäolosuhteet”. Maaperäolosuhteiden lisäksi tulisi ottaa huomioon myös pohjavesiolosuhteet. Myös muiden kuin paneelien perustustavan osalta (esim. huolto- ja pelastustiet, ym.) tulee ottaa huomioon alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet. Alueen maaperä on savea ja pohjavesi on paineellista. Savikerroksen puhkaiseminen voi aiheuttaa pohjaveden purkautumista maanpinnalle. Kaavaselistuksesta eivät käy ilmi tarkemmat perustamistavat. Kaavaluonnoksen yleismääräyksissä määrätään myös, että ”maanpinnan tulee olla voimala-alueilla pääasiassa vettä läpäisevää”. Nähtäväksi jää, miten savialueella toteutetaan kyseinen määräys. Kaavaselistuksessa todetaan, ettei aurinkovoimala vaaranna alueella sijaitsevia pohjavesivarantoja. Toisaalta selostuksessa todetaan myös, että aurinkovoimalahankkeen vaikutuksia pohjavesiin arvioidaan tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa. Luonnosvaiheen kaavaselistuksessa esitetty arvio pohjavesiin kohdistuvista vaikutuksista ei kaava-aineiston perusteella nojaa vielä varsinaisiin selvityksiin. Aurinkovoimalan vaikutuksiin ja mahdollisiin pohjavesiin kohdistuviin riskeihin tulee ottaa kantaa vasta varsinaisten selvitysten perusteella. Alueen pohjavesi- ja maaperäolosuhteet (paineellisen pohjaveden alueet, savikerroksen paksuus, jne.) tulee olla tiedossa arviota tehtäessä. Kaavaselistuksessa ei ole	Pintavesiselvitys liitetään osaksi kaava-aineiston tausta-aineistoa. Pohjavesi Ohjeellisen sähköaseman ja energiavaraston sijaintimerkinnän tarkoituksena on ohjata kyseiset toiminnot ensisijaisesti pohjavesialueiden ulkopuolelle, mikä vastaa myös hankkeen tavoitetta. Energiavarastojen sijoittamista pohjavesialueelle ei kaavamääräyksen mukaan sallita. Mikäli muuntamoita muita vastaavia rakenteita kuitenkin sijoitetaan pohjavesialueelle, kaavamääräyksillä edellytetään niiden asianmukaista suojaamista siten, ettei poikkeustilanteissakaan aiheudu päästöjä maaperään tai pohjaveteen. Pohjavesialueelle sijoitettavilta muuntamoilta edellytetään lisäksi kaksinkertaista suojausta. Nurmijärven pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitys on hyväksytty kunnanvaltuustossa huhtikuussa 2026, ja se on huomioitu osana ehdotusvaiheessa laadittua pohjavesiselvitystä. Suojelusuunnitelma ei yksiselitteisesti estä aurinkovoimatoimintojen sijoittamista pohjavesialueille, mutta pohjavesiolosuhteet ja niihin liittyvät riskit tulee huomioida aurinkovoimaloiden suunnittelussa. Pohjavesiselvityksen tuloksia, vaikutusarvioita ja suunnittelua ohjaavia suosituksia käsitellään kaavaselistuksen kohdissa 3.5

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	myöskään vielä selvitetty mahdollisia vaikutuksia alueen vedenottamoille. Valtionneuvoston asetuksessa talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta ja omavalvonnasta (7/2023) 5 §:ssä kehoitetaan ensisijaisesti poistamaan talousvedelle haittaa aiheuttavat riskitoiminnot ja vaarat. Näihin riskeihin ja vaaroihin luetaan myös vedenottopisteen vedenmuodostumisalue, johon kuuluu lisäksi raakaveden laatuun vaikuttava pintaveden valuma-alue, jolla vesi muodostuu ja jolta se kulkeutuu vedenottopisteelle. Lähtökohtaisesti suunnitellun mukainen (ympäristölupaa vaativa) toiminta on aina riski veden hankinnalle. Näiltä osin pohjavedelle riskiä aiheuttavaa toimintaa ei tule harjoittaa lähellä vedenottamoa tai pohjavesialuetta. Jätelain mukainen toiminta Nurmijärvellä kiinteistöllä 543-415-1-1095 (Niittymäki) sijaitsee entinen soranottoalue. Uudenmaan lääninhallitus teki 20.3.1992 päätöksen (Dno 05199 3681 90 127, No YMT 285) kiinteistön Niittymäki 543-412-1-1095 jätehuoltosuunnitelman hyväksymisestä. Päätös koski Oy Partek Ab Nurmijärven Karhunkorven tuotantolaitoksella muodostuneiden rikkoutuneiden tai muuten käytökelvottomien rakennuselementtien (n. 3800 m³/a) sijoittamista kiinteistöllä Niittymäki 543-412-1-1095 sijaitsevaan sorakuoppaan maanomistajan kanssa tehdyllä sopimuksella. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus antoi 3.1.2018 kehotuksen Parma Oy:lle selvittää betonijätteen vaikutuksia alueen pohjaveteen. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus katsoi myös, että betonijätteet aiheuttavat alueella jätelain (646/2011 72§) mukaista maiseman rumentumista. Alueella suoritettiin vuosina 2018 ja 2019 katselmuksia, mittauksia ja vesinäytteenottoa. Soramontun täytöstä ja maisemoinnista laadittiin 14.8.2018 päivätty yleissuunnitelma, jota päivitettiin 5.7.2019. PH Ympäristötekniikka Oy on laatinut 29.1.2025 päivätyn loppuraportin maisemointityöstä, jota ei ole vielä viranomaisten puolesta hyväksytty. Ympäristöluvanvarainen toiminta Toiminta-alueella sijaitsee Savikon yksityinen lento- paikka kiinteistöllä Sivula 543-402-1-119. Toiminnalle on Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 14.2.2017 myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan (KU-YK § 15/14.2.2017). Kaavaluonnoksessa kiinteistö Sivula 543-402-1-119 on kaavoitettu	Pohjavedet ja 7.5 Pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset. Osayleiskaavan yleismääräyksiä on ehdotusvaiheessa täydennetty siten, että aurinkopaneelien ja muiden aurinkovoimalaan liittyvien rakenteiden perustamistavoissa tulee huomioida maaperäolosuhteiden lisäksi myös pohjavesiolosuhteet. Aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen energiatuotannon alueiden maanpinnan käsittelyä koskevaa määräystä on ehdotusvaiheessa tarkistettu. Määräyksellä ohjataan alueiden toteuttamista siten, että maan vedenläpäisevyys ei merkittävästi heikkene nykytilanteeseen nähden eikä pinta- valunta olennaisesti lisäännä. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu pohjavesiselvitys, jossa on tarkasteltu muun muassa alueen pohjavesiolosuhteita, paineellisen pohjaveden esiintymistä sekä mahdollisia vaikutuksia vedenottamoihin. Selvityksen tulokset on huomioitu kaavaselostuksen täydennyksissä, tarkennetuissa kaavamääräyksissä sekä hankkeen jatko- suunnittelua ohjaavissa suosituksissa. Jätelain mukainen toiminta Kyseessä on kiinteistön osa, joka sijaitsee osayleiskaavan rajauksen ulkopuolella.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	aurinkovoimatuotantoon tarkoitetuksi energiatuotannon alueeksi (EN/au/M-1). Kaavamääräyksen mukaan alueelle saa sijoittaa teollisen mittakaavan aurinkovoimaloita sekä niihin liittyviä energiavarastoja. Nykyinen ympäristöluvallinen toiminta on ristiriidassa ehdotetun kaavamerkinnän kanssa ja tulee huomioida kaavapäätöksessä.	Ympäristöluvanvarainen toiminta Savikon yksityinen lento- paikka on osoitettu osayleiskaavassa lentoliikenteen alueen osa-aluemerkinnällä, joka mahdollistaa alueella voimassa olevan ympäristöluvan mukaisen toiminnan. Osa-aluemerkinnän määräyksen mukaan alueen käyttötarkoitus muuttuu aurinkoenergiantuotannon alueeksi lentotoiminnan päätyttyä.
1.5 Suomen metsäkeskus, 10.11.2025	Suomen metsäkeskuksen lausunto Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta lausua Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnoksesta. Metsäkeskus tarkastelee osayleiskaavaluonnosta metsälain valvonnan ja metsään perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan osayleiskaava-alueilla vain maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetuilla alueilla. Näillä alueilla sovelletaan mm. myös luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kuten lakiin metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä (71/2023) (Metka) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista. Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän	Merkitään tiedoksi. Kaavamerkintä EN/au/M-1 mahdollistaa alueiden nykyisen maatalouskäytön ennen energiantuotannon toteuttamista sekä energiantuotannon päätyttyä. Lisäksi energiantuotannon aikana viljelyä voidaan harjoittaa niillä alueiden osilla, joille ei sijoiteta voimalarakenteita.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Metsätalous ja metsälakikohde Kaavaselistuksen mukaan suunnittelualaue on pääosin maa- ja metsätalousaluetta. Lisäksi kaavaselistuksessa todetaan, että: ”Voimala-alueiksi kaavoitettavat alueet sijoittuvat kokonaan peltoalueille, lukuun ottamatta noin kahden hehtaarin kokoista, jo ennestään avohakattua metsikköä.” Vaikka voimala-alueeksi on esitetty peltomaisemaa, voi hanke kuitenkin vaikuttaa metsätalouden harjoittamiseen esimerkiksi siirtolinjojen ja tieinfran rakentamisen osalta. Näiden tekijöiden vaikutukset metsätalouteen tulee hankkeessa minimoida. Kaava-alueella on arvokas metsälakikohde, Hiidenkiven metsäalue. Kaavaselistuksessa todetaan, että alueelta on löytynyt metsälain 10 §:n ”mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä, rehevää lehtolaikkua, sekä arvotusluokan 2 kasvillisuuskuvioita.” On tärkeää, että Hiidenkiven alueen metsälakikohde otetaan huomioon kaavaprosessissa. Metsäkeskuksen mukaan: ”Vastuu lakisääteisten luontokohteiden huomioimisesta on metsänomistajalla, metsän hakkaajalla sekä hakkuun suunnittelijalla.” Lisätietoja aiheesta on saatavilla Metsäkeskuksen internetsivuilta kohdasta ”Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt”. Sähköverkkoon liittyminen Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaan aurinkovoimalan on tarkoitus liittyä vuosina 2025–2026 rakennettavaan Nurmijärvi SA – Lautala 110 kV voimajohdoton. OASissa todetaan, että: ”Aurinkovoimalan todennäköinen liityntäpiste sijaitsee noin 2,2–2,5 km varsinaisesta voimala-alueesta etelään, kaava-alueen eteläpuolella. Liityntäkaapelille esitetään osayleiskaavassa kaksi vaihtoehtoista ohjeellista reittiä. Tarkka liityntäreitti ja liittymispiste sähköverkkoon tarkentuvat teknisen suunnittelun aikana.” Nyt näitä tietoja ei ole saatavilla, joten yllä esitetyn liityntäkokonaisuuden infrahankkeen metsätalousvaikutuksia ei voida vielä arvioida. Jos liityntäkapasiteettiratkaisut tulevat vaikuttamaan metsätalouteen tai	Metsätalous ja metsälakikohde Kaavoitusprosessin ehdotusvaiheessa on laadittu täydentävä luontoselvitys, jossa on arvioitu erityisesti vaihtoehtojen kaapelireitteihin liittyviä luontoarvoja ja tarkasteltu luonnonympäristöön liittyviä näkökulmia. Täydentävä selvitys liitetään kaavamateriaalin liitteeksi, ja kaavaselistusta on päivitetty sen pohjalta mm. kohtiin 3.7 Kasvillisuus ja suojelualueet ja 7.7 Kasvillisuuteen ja suojelualueisiin kohdistuvat vaikutukset. Uusien teiden rakentaminen kohdistuu lähtökohtaisesti vain aurinkovoimatuotantoon osoitetuille energiatuotannon alueille, jotka sijoittuvat muutamaa hehtaaria lukuun ottamatta peltoalueille. Hiidenkiven metsäalue on huomioitu kaavaratkaisussa osoittamalla se maa- ja metsätalousalueena, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Lisäksi alueen metsälain mukaiset erityisen arvokkaat elinympäristöt on osoitettu kaavassa luo-merkinnöillä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina. Sähköverkkoon liittyminen Savikon aurinkovoimalan sähköverkkoliityntää koskevat ratkaisut ovat tarkentuneet luonnosvaiheesta. Liityntä toteutetaan edelleen vaihtoehtojen reittien kautta, joita

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	aiheuttamaan metsäkatoa, on näistä vaikutuksista tehtävä selkeät vaikutusarviot. Suomen metsäkeskus lausuu, että kohdealueella on sen peltomaisuudesta huolimatta vältettävä tarpeetonta puuston kaatoa liittyen voimalinjayhteyksien ja tiestön rakentamiseen. Sähköverkon liityntälinja ja mahdolliset uudet tiestöt sekä voimalan vaatima infrastruktuuri tulee rakentaa siten, että niiden vaikutukset metsäelinkeinojen harjoittamiseen ovat mahdollisimman vähäiset. Voimajohtoreitit ja muu infrastruktuuri sijoittuvat pääosin metsätalousalueelle. Metsäelinkeinojen harjoittamisen näkökulmasta hankkeella voi olla vaikutusta metsätalousalueiden pirstoutumiseen ja ainakin osittaiseen siirtymiseen muuhun maankäyttöön. Tämän vuoksi Metsäkeskus suosittelee, että hankkeessa perehdytään tarkemmin Metsäkeskuksen tarjoamaan avoimeen metsä- ja luontotietoon ja sen hyödyntämismahdollisuuksiin kaavoitusprosessissa.	on ehdotusvaiheessa tutkittu ja täsmennetty osana kaavoitusprosessia. Ehdotusvaiheessa laaditussa täydentävässä luontoselvityksessä on tarkasteltu liityntälinjoihin liittyviä luontoarvoja ja muita ympäristönäkökohtia, jotka on otettu huomioon kaavaselostuksen täydentämisessä. Liitynnän tarkempi toteutus ratkaistaan jatkosuunnittelussa, jossa huomioidaan rakentamisen vaikutukset ympäristöön ja alueen nykyiseen maankäyttöön.
1.6 Nurmijärven Vesi -liikelaitos, 05.11.2025	Nurmijärven Vesi -liikelaitos (myöhemmin Nurmijärven Vesi) esittää mielipiteenään seuraavaa: Asiakirjoista käy ilmi, aurinkovoimalat tulisivat sijoittamaan Nurmijärven kunnassa Valkojan pohjavesialueelle, jossa sijaitsevat Nurmijärven Veden omistamat Savikon, Valkojan, Pellonperän ja Kaninlähteen pohjavedenotannot sekä Salmelan pohjavesialueelle. Savikon vedenottamo sijaitsee savikkoalueella Valkojan pohjavesialueen pohjoisosassa. Vedenottamolla on kolme kaivoa; yksi siiviläputkikaivo on tuotantokäytössä ja kaksi kaivoa on maaperähapetukseen käytettäviä kaivoja. Aurinkovoimalat sijoittuvat lähimmillään noin 200 m etäisyydelle Savikon vedenottamon kaivoista. Nurmijärven Vesi huolehtii toiminta-alueellaan talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta. Vedentuotanto kattaa sekä asukkaiden päivittäisen vedentarpeen, että palveluiden ja teollisuuden tarpeet. Nurmijärven Veden toimintaperiaatteena on talousveden häiriötön toimitusvarmuus ja veden tasalaatuisuus kaikissa olosuhteissa. Laajat kaupalliset aurinkopaneelikentät/aurinkovoimalat ovat riski pohjavesialueelle. Suurimman riskin aiheuttavat sähköasemat, muuntoasemat ja sähkövarastot, joita	Merkitään tiedoksi. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu pinta- ja pohjavesiselvitys sekä hulevesisuunnitelma, jotka liitetään kaava-aineiston tausta-aineistoksi. Selvitysten tulokset on huomioitu kaavaratkaisussa, ja niiden perusteella pinta- ja pohjavesiin liittyviä kaavamääräyksiä on tarkennettu ja täydennetty. Pohja- ja pinta-vesiä käsitellään kaavaselostuksen kohdissa 3.5 Pohjavedet, 3.6 Pintavedet, 7.5 Pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset ja 7.6 Pintavesiin kohdistuvat vaikutukset. Nurmijärven pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitys on hyväksytty kunnanvaltuustossa huhtikuussa 2026, ja se on huomioitu osana ehdotusvaiheessa laadittua pohjavesiselvitystä. Suojelusuunnitelma ei

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	ei tulisi sijoittaa pohjavesialueelle ilman suojaustoimenpiteitä. Nurmijärven Veden mielestä alueelle tulisi jo kaavoitus- ja suunnitteluvaiheessa laatia selvitys aurinkovoimalahankkeen vaikutuksesta Valkojan pohjavesialueella paikoin vallitsevaan paineelliseen pohjaveteen ja Savikon pohjavedenottamon toimintaan, ettei esimerkiksi sähköasemaa tai energiavarastoja sijoiteta merkittävää riskiä aiheuttavaan paikkaan. Pohjavesialueelle mahdollisesti sijoitettavien energiavarastojen ja muuntamoiden muodostamaa pohjavesiriskiä tulee minimoida käyttämällä kaksoisvaipallisia polttoaine- ja kemikaalisäiliöitä, jotka on varustettu vuodonilmaisimilla. Sähköasemat, muuntoasemat ja sähkövarastot tulee perustaa tiiviille ja kemikaaleja kestäväälle alustalle, joka on varustettu öljynerotuskaivolla.	yksiselitteisesti estä aurinkovoimatoimintojen sijoittamista pohjavesialueille, mutta pohjavesiolosuhteet ja niihin liittyvät riskit tulee huomioida aurinkovoimaloiden suunnittelussa. Osana pohjavesiselvitystä on arvioitu vaikutuksia paineelliseen pohjaveteen sekä Savikon vedenottamon toimintaan. Ohjeellisen sähköaseman ja energiavaraston sijaintimerkinnällä ohjataan nämä toiminnot pohjavesialueiden ulkopuolelle. Energiavarastojen sijoittamista pohjavesialueelle ei kaavamääräyksen mukaan sallita. Tarvittaessa sähköaseman muiden osien, kuten muuntamoiden, toteutuksessa voidaan käyttää lisäsuojaustoimenpiteitä, mikäli sijoittumisesta voi aiheutua riskejä pohjavesille.
1.7 Fingrid Oyj, 10.11.2025	Kiitämme lausuntopyynnöstänne. Osayleiskaavan alueelle sijoittuu Fingridin 400 kilovoltin (kV) voimajohto Espoo-Hikiä. Lausuimme edellisen kerran 24.3.2025. Kaavaselostuksessa lukee, että aurinkovoimalan teknisessä suunnittelussa noudatetaan sähkölinjan ympäristössä Fingrid Oyj:n ohjeita ja rajoitteita sekä huomioidaan tarvittaessa linjan mahdolliset laajentumistarpeet. Muistutamme liittyen ekologisiin yhteyksiin, että Fingrid on lunastamalla hankkinut pysyvän oikeuden käyttää ja kunnossapitää voimajohtoaluetta. Johtoalueen muodostavat johtoaueka ja sen molemmiin puolin sijaitsevat reunavyöhykkeet. Puiden kasvukorkeus on reunavyöhykkeillä rajoitettu, jotta puut eivät mahdollisesti kaatuessaan ulotu voimajohtoon. Johtoauekalle voidaan istuttaa ainoastaan puita tai pensaita, joiden luontainen kasvukorkeus ei ylitä 4 metriä. Kunnossapitoon kuuluu	Merkitään tiedoksi. Ekologisen yhteyden esitystapaa on tarkistettu siten, ettei se ole ristiriidassa Fingrid Oyj:n lausunnossaan esiin tuomien lähtötietojen ja seikkojen kanssa.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	olennaisesti voimajohtoauekan säännöllinen raivaus ja reunavyöhykepuiden käsittely. Muiden kuin Fingridin omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.	
1.8 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 13.11.2025	Nurmijärven kunta on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavan valmisteluaineistosta 11.11.2025 mennessä. ELY-keskus on saanut lisäaikaa lausunnon antamiselle 13.11.2025 asti. Osayleiskaavan tarkoituksena on mahdollistaa kaava-alueelle teollisen mittaluokan aurinkovoimala sekä sen vaatimat rakenteet ja sähköliitynnät. Paneelialueita on suunniteltu rakennettavan noin 174 hehtaaria. Kaavaan sisältyy vaiheosayleiskaava, jolla tutkitaan vain sähkönsiirron ja sähköaseman sijainteja, ei muuta maankäyttöä. Kaava-alue on pääosin maa- ja metsätalousaluetta. Voimala-alueiksi kaavoitettavat alueet sijoittuvat pelto-alueille ja pieniltä osin jo avohakatululle metsikölle. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaava Osayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on kuvattu pääosin riittävästi kaavaselostuksessa. ELY-keskus suosittelee kuitenkin arvioimaan kaavaratkaisua myös suhteessa yhtenäisten viljelyalueiden säilymiseen, joka kuuluu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin elinvoimaisista luonto- ja kulttuuriympäristöistä sekä luonnonvaroista. Kaavaselostuksessa todetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden käsittelyn yhteydessä, että aurinkovoimala voi mahdollistaa myös vaihtoehtoisten, aidattuja paneelialueita hyödyntävien elinkeinojen harjoittamisen, kuten mehiläistarhaus ja lampaiden laiduntaminen. Mikäli halutaan mahdollistaa rinnakkaisten elinkeinojen harjoittaminen voimala-alueella, on EN/au/M-1-alueen määräystä syytä tarkistaa suhteessa tähän.	Merkitään tiedoksi. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa kaavaselostuksen vaikutustenarviointia on täydennetty arvioimalla kaavaratkaisua suhteessa yhtenäisten viljelyalueiden säilymiseen osana valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. EN/au/M-1-alueisiin liittyvää kaavamääräystä on täsmennetty ehdotusvaiheessa siten, että voimala-alueilla mahdollistetaan rinnakkaisten elinkeinojen harjoittaminen.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Osayleiskaavaa ohjaa voimassa oleva, Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuteen kuuluva Helsingin seudun vaihe- maakuntakaava. Kaava-alueelle sijoittuvat pohjavesialueen, maakunnallisesti merkittävän tien, valtakunnallisesti merkittävän kaksiajorataisen tien ja voimajohdon merkinnät. Yleiskaavan oikeusvaikutukset Osayleiskaava aiotaan laatia alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Pykälää voidaan käyttää tuulivoiman luvittamiseen 77 a §:n mukaisesti, mutta pykälän soveltamisesta aurinkovoiman luvittamiseen ei ole vielä oikeuskäytäntöä, kuten kaavaselostuksessakin on tunnistettu. Hallituksen esityksessä HE 251/2016 koskien alueidenkäyttölain 44 §:ää todetaan seuraavaa: <i>Pykälässä olevaa rakennuksen määritelmää väljennettäisiin siten, että yleiskaava voisi olla perusteena muunkin kuin enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakennusluvan myöntämiselle. Säännös voisi ehdotuksen mukaan koskea omakoti- ja paritalojen lisäksi myös muuta pienimuotoista asuinrakentamista ja myös mittakaavaltaan ja ympäristövaikutuksiltaan maaseudulle soveltuvaan työpaikka- ja palvelurakentamista.</i> ELY-keskuksen näkemyksen mukaan teollisen mittaluokan aurinkovoimalat eivät ole esityksessä tarkoitettua mittakaavaltaan ja ympäristövaikutuksiltaan maaseudulle soveltuvaa työpaikka- ja palvelurakentamista. Kulttuuriympäristö Laajojen avointen peltoalueiden muuttaminen laajoiksi aurinkopaneeleiden sekä niihin liittyvien rakenteiden ja rakennelmien hallitsemaksi teolliseksi ympäristöksi muuttaa maiseman ominaispiirteitä ja historiallista maisemakuvaa sekä sen tunnistettavuutta voimakkaasti. Ratkaisu lisää olemassa olevien voimajohtojen ja tielinjausten muodostamaa maisemahäiriöitä, kasvattaen hankkeen kielteistä maisemavaikutusta. Hankkeen suhteesta kulttuuriympäristöön on laadittu yleisluonteinen ja piirteinen selvitys (Arkkittehtitoimisto Ajak Oy 19.9.2023). Varsinaista maisema- ja kulttuuriympäristöselvitystä ja niiden perusteella tehtyä vaikutusten arviointia ei ole tehty. Tehdyssä selvityksessä on todettu, että maisemallisten vaikutusten lieventäminen avoimessa maisematilassa on vaikeaa. Sijoituspaikan valinnalla on suurin merkitys.	Yleiskaavan oikeusvaikutukset Osayleiskaavan laatimisessa tavoitteena on mahdollistaa yleiskaavan käyttö rakentamisen ohjaamisessa ja luvituksessa. Alueidenkäyttölain soveltamiseen aurinkovoimatuotannon yhteydessä liittyy kuitenkin edelleen soveltamisedellytyksiin liittyviä kysymyksiä, koska teollisen mittaluokan aurinkovoimaloita koskevaa vakiintunutta luvituskäytäntöä tai viranomaisohjeita luvittamisen menettelytavoista ei ole vielä saatavilla. Kaavoitusprosessissa seurataan alueidenkäyttölain uudistusta, erityisesti siltä osin kuin se koskee aurinkovoimayleiskaavaa, ja sen soveltuvuutta tähän kaavoitushankkeeseen arvioidaan kaavan hyväksymisvaiheessa. Kulttuuriympäristö Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu kulttuuriympäristöselvityksen täydennys (2026), jolla on täydennetty aiempaa kulttuuriympäristöselvitystä (2023). Täydennyksessä on tarkasteltu kulttuuriympäristön kehitystä historiallisten kartta- ja ilmakuvatarkastelujen avulla, laadittu maisema-analyysi sekä täydennetty vaikutusten arviointia. Selvitys

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Selvityksessä maiseman syntymiseen johtanutta alueidenkäyttöä ja sen historiaa ei ole käsitelty lainkaan, mitä voi pitää selkeänä puutteena. Viljelymaisema ei ole syntynyt irrallisena ilmiönä, vaan se liittyy laajempaan viitekehykseen. Myöskään varsinaista maisema-analyysyä ei ole laadittu. Mainitusta johtuen viljelymaiseman historiallinen rakentuminen, sen ajalliset kerrostumat ja suhde laajemmin rakennettuun ympäristön kokonaisuuteen jäävät epäselviksi, kuten myös hankkeen vaikutukset mainittuihin seikkoihin. Selvityksessä esitetty puiden istuttaminen ei ole sovelia in maisemointiratkaisu avoimella peltoalueella. Aihetta tulisikin tutkia erialaisin istutuksin tapahtuvan maisemoinnin sekä aurinkovoimalakenttien sijoittumisen kautta. Kaavan s-1 ja s-2-määräykset ovat oikean suuntaiset, mutta niitä on hyvä kehittää kasvillisuuden tyyppin osalta. Maisemaselvityksen ja maisemoinnin osalta hankkeeseen olisikin hyvä kiinnittää asiantuntijana myös maisema-arkkitehti ja rakennetun kulttuuriympäristön asiantuntija. Kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueella on kaksi voimassa olevassa Nurmijärven kirkonkylän osayleiskaavassa suojeltua rakennusta. Ne tulee huomioida valmisteilla olevassa Savikon osayleiskaavassa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti (alueidenkäyttölaki 39 §). Pohjavedet Savikon aurinkovoimalan osayleiskaava sijoittuu sekä Salmelan että Valkojoen pohjavesialueille. Molemmat alueet ovat 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita. Valkojoen pohjavesialueella sijaitsee Savikon vedenottamo, joka on käytössä. Vedenottoluvan mukaisesti ottomäärä voi olla 1000 m³/d. Pohjavesi on paineellista Savikon vedenottamon pohjoispuoleisilla peltoalueilla ja pohjaveden painetaso kohoaa maanpinnan yläpuolelle. Hankealueen eteläisimmät osat sijoittuvat hyvin lähelle vedenottamoa alueelle, joka on herkkä pilaantumiselle ja pohjavesi on paineellista.	liitetään kaava-aineiston tausta-aineistoksi. Selvityksen päivityksessä on huomioitu avoimeen viljelymaisemaan soveltuvat lieventämistoimenpiteet. Täydennyksessä todetaan, että suuret puustoiset suojavaöhykkeet voivat muuttaa avoimen maisematilan luonnetta, minkä vuoksi vaikutusten lieventämisessä nostetaan matalakasvuinen kasvillisuus, kuten niitty- ja pensasvöhykkeet. Tämän pohjalta ehdotusvaiheessa on tarkistettu myös suojavaöhykkeiden kasvillisuutta koskevia määräyksiä. Täydennyksen tarkastelut ja johtopäätökset on huomioitu ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa ja niitä käsitellään kaavaselostuksen kohdissa 3.3 Maisema, kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset sekä 7.3 Maisemaan, kulttuuriympäristöön ja muinaisjäännöksiin kohdistuvat vaikutukset. Nurmijärven kirkonkylän osayleiskaavassa suojellut rakennukset Yli-Santapohja ja Ali-Santapohja säilyvät suojeltuina voimassa olevan kirkonkylän osayleiskaavan määräysten perusteella. Rakennukset sijaitsevat Savikon aurinkovoimalan osayleiskaavan vaiheosayleiskaava-alueella (VOYK), joka ohjaa aurinkovoimalan liityntäkaapelin sijoittamista ja toteuttamista sekä siihen liittyvää luo-3-merkinällä turvattua viitasamman lisääntymispaikkaa, eikä sillä muutoin oteta kantaa alueen muuhun

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Vedenottamon lähialue, eli eteläisin paneelialue, tulisi jättää rakentamatta. Paineellista pohjavettä pidättävää savikerrosta ei saa puhkaista rakentamisen aikana. Salmelan pohjavesialueella sijaitsee Valkealan tutkittu vedenottamon paikka. Valkealan alueella ja Valkealan-kallion ympäristössä sijaitsee lähteitä ja pohjavesi on paineellista savikerrostumien alapuolella. Alueella tehdään pohjavesiselvitys osana vesienhallintasuunnitelmaa. Vesienhallintasuunnitelmassa tulee selvittää paineellisen pohjaveden alueet ja paineellisen pohjaveden yläpuolisen savikerroksen paksuudet sekä vedenottamon vaikutusalue. Vesienhallintasuunnitelman osana tehdyn pohjavesiselvityksen perusteella arvioidaan vesilain mukaisen luvan tarve. Arvio koskee etenkin hankealueen eteläisiä osia Savikon vedenottamon lähellä. Mikäli eteläisimmälle paneelialueelle ei osoiteta aurinkopaneelien rakentamista ehdotusvaiheessa, ei vesilain mukaista luvan tarpeen arviointia tarvitse tehdä. Ohjeellinen aurinkovoimalan sähköaseman ja energiavaraston sijainti on osoitettu pohjavesialueen ulkopuolelle, mikä on Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hyvä asia. Pohjavesialuetta koskevassa kaavamääräyksessä on todettu, että ennen kaivuutöiden aloittamista tulee selvittää pohjavesiolosuhteet ja pohjaveden taso. Edellä mainittu on tärkeää sisällyttää määräykseen myös jatkossa. Kaavamääräykseen tulee lisätä pohjaveden suojaamiseen liittyviä määräyksiä, kuten muuntamoiden kaksinkertainen suojaus, paneelien pesussa käytettävien pesuaineiden käyttökielto ja kasvillisuuden poisto mekaanisesti. Liikenne Valtatie 3:lta ja seututieltä 130 ei sallita uusia liittymiä, vaan tulee käyttää olemassa olevia liittymiä. Tarvittavat liittymäluvut haetaan Pirkanmaan ELY-keskukselta. Aurinkopaneeleita ei saa sijoittaa maantien suoja-alueelle, ja niiden sijoittelussa tulee huomioida mahdollinen häikäisy. Hulevesien käsittely tulee suunnitella huolellisesti, ja hulevesiä ei saa ohjata maantien sivuojiin eikä valtatielle tai maanteille.	maankäyttöön. Vaiheosayleiskaava-alue ei muuta eikä heikennä suojeltujen rakennusten asemaa, ja alueen muu maankäyttö määräytyy kirkonkylän osayleiskaavan mukaisesti. Näin ollen suojellut rakennukset voidaan katsoa tulleen huomioiduiksi alueidenkäyttölain 39 §:n edellyttämällä tavalla. Pohjavedet Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu pohjavesiselvitys, jossa on tarkasteltu muun muassa alueen pohjavesiolosuhteita, paineellisen pohjaveden esiintymistä sekä mahdollisia vaikutuksia vedenottamoihin. Selvityksen tulokset on huomioitu kaavaselostuksen täydennyksissä, tarkennetuissa kaavamääräyksissä sekä hankkeen jatko-suunnittelua ohjaavissa suosituksissa ja näitä käsitellään kaavaselostuksen kohdissa 3.5 Pohjavedet ja 7.5 Pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset. Osayleiskaavan pohjavesien suojaamista koskevia kaavamääräyksiä on ehdotusvaiheessa tarkistettu ja täsmennetty. Määräyksissä on huomioitu lausunnossa esitettyjä pohjaveden suojaamiseen liittyviä näkökohtia. Liikenne Tämänhetkisten tietojen perusteella aurinkovoimalan edellyttämät huolto- ja pelastusreitit voidaan toteuttaa hanke- ja peltoalueiden

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Ilmastovaikutukset Ilmastovaikutusten käsittely on ilmastonmuutoksen hillinnän osalta riittävä huomioon ottaen, että aurinkovoimala ei sijoitu metsämaalle ja ilmastovaikutuksia on lievennetty kaavaratkaisussa. On erityisen hyvä, että kaavamääräyksillä edellytetään voimala-alueella pääasiassa vettä läpäisevää maanpintaa sekä kasvillisuuden mahdollistamista. On kuitenkin korjattava, että aurinkovoiman ei voida olettaa korvaavan erittäin päästöintensiivisiä fossiilisia polttoaineita. Fossiilisia polttoaineita ei juuri käytetä enää sähköntuotannossa eikä aurinkovoima korvaa niiden tuotantoa. Kaavaselostuksessa viitatussa hankkeessa käytetyt oletukset ja niistä tehdyt johtopäätökset eivät sovellu osayleiskaavan ilmastovaikutusten arviointiin ja kyseinen maininta ja väitteet on syytä poistaa kaavaselostuksesta. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen käsittely puuttuu kaavaselostuksesta. Kaavaselostuksesta on syytä ilmetä lyhyesti, miten ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarpeet on huomioitu kaavaratkaisussa. Lisäksi ilmastovaikutukset ja ilmanlaatu (FRES-malli) on käsiteltävä toisistaan erillisinä kokonaisuuksina ja tämä on syytä korjata kaavaselostukseen. Luonnonsuojelu MY-2 kaavamääräykseen on tarpeen lisätä maininta liito-oravasta, esimerkiksi seuraavasti: ”Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on kiinnittävä huomiota <i>liito-oravaan ja muihin ympäristöarvoihin</i>, viher yhteyksiin...” Muuta Osayleiskaavassa esitettyä s-1-merkintää käytetään suojelua koskevilla alueilla, josta ei kaava-aineiston perusteella ole kyse. Kun kyse ei ole suojeltavasta alueesta, tulee käyttää jotain toista kaavamerkintää. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden suunnittelussa on hyvä varmistaa, onko puolustusvoimilla tarvetta antaa lausuntoa hankkeesta.	kautta siten, ettei uusia liittyviä seututielle 130 tarvita. Aurinkopaneeleita ei sijoiteta maanteiden suoja-alueille. Osayleiskaavan yleismääräykseen on ehdotusvaiheessa lisätty määräys, jonka mukaan aurinkopaneeleista ei saa aiheutua liikenneturvallisuutta vaarantavaa häikäisyvaikutusta. Pintavesien käsittely huomioidaan ehdotusvaiheessa laaditussa hulevesisuunnitelmassa ja hankkeen jatkosuunnittelussa. Hulevesisuunnitelma liitetään kaava-aineiston liitteeksi. Ilmastovaikutukset Kaavaselostuksesta on poistettu aurinkovoiman fossiilisia polttoaineita korvaava vaikutusta koskeva maininta sekä siihen liittyvät oletukset ja johtopäätökset. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu hiilitalaselaskelma, joka liitetään kaava-aineiston tausta-aineistoksi. Hiilitalaselaskelmaa sekä aurinkovoimalan ilmastovaikutuksia käsitellään kaavaselostuksen kohdassa 7.12 Ilmasto ja kasvihuonekaasupäästöihin kohdistuvat vaikutukset. Kaavaselostusta on täydennetty ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmien osalta osana ilmastovaikutusten arviointia. Lisäksi ilmastovaikutukset ja kasvihuonekaasupäästöt on erotettu

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
		ilmanlaatua käsittelevästä osiosta kaavan ehdotusvaiheessa. Luonnonsuojelu Täydennys liito-oravan suhteen on lisätty MY-2-merkinän kaavamääräykseen. Muuta Suojavyöhykkeitä koskevat osa-aluemerkinnät on päivitetty vastaamaan paremmin niiden käyttötarkoitusta. Kaavan ehdotusvaiheessa suojavyöhykkeet on osoitettu merkinnöillä suojav-1 ja suojav-2. Ehdotusvaiheessa on tarkistettu puolustusvoimien lausuntotarve, ja puolustusvoimilta pyydetään hankkeesta lausunto.
1.9 Uudenmaan liitto, 27.10.2025	Tiivistelmä Nurmijärven kunta pyytää lausuntoa Savikon aurinkovoima-alueen osayleiskaavaluonnoksesta. Osayleiskaava mahdollistaa teollisen aurinkovoimalan rakentamisen nykyiselle peltoalueelle. Savikon hankealue sijoittuu pääosin maakuntakaavan pohjavesialueelle, mikä edellyttää erityisen tarkkaa suunnittelua pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi. Lisäksi aluetta koskevat maakuntakaavan yleiset määräykset, jotka edellyttävät maakunnallisten ja seudullisten intressien huomioimista, kuten luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja ilmastonmuutoksen hillintää. Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että suurten teollisen kokoluokan aurinkoenergiahankkeiden suunnittelussa tehdään laajempaa seudullista ja maakunnallista tarkastelua sekä yhteisvaikutusten arviointia muiden hankkeiden kanssa.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon. <i>(Hanketta referoivaa johdantotekstiä poistettu.)</i> Ehdotus lausunnoksi Uudenmaan liitto nostaa lausunnossaan esiin erityisesti kestävyys ja ilmastonmuutokseen liittyviä intressejä. Liitto katsoo, että näiden huomioiminen edellyttää kaavatyössä hankealuetta laajempaa tarkastelua sekä yhteisvaikutusten tarkastelua muiden lähialueen vastaavien hankkeiden kanssa. Suunnittelualueella on voimassa Helsingin seudun vaihe- maakuntakaava, joka on osa Uusimaa-kaava 2050 -koko- naisuutta. Uusimaa-kaavan kokonaisuuden kolme vaihe- maakuntakaavaa ovat saaneet lainvoiman keväällä 2023. Osayleiskaava-alue on maakuntakaavassa pääasi- assa pohjavesialuetta sekä maakuntakaavan kaavamer- kintöjen ulkopuolista aluetta eli ns. valkoista aluetta. Uusimaa-kaavassa näihin ns. valkoisiin alueisiin katso- taan liittyvän merkittäviä valtakunnallisia, maakunnalli- sia tai seudullisia intressejä, joissa korostuvat erityisesti kestävyys, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutu- minen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja alu- eiden vahvuuksiin perustuva profilointi ja kehittäminen. Savikon aurinkovoima-alueen kaavaselistuksessa ja määräyksissä todetaan, että kaavaprosessin edetessä selvitetään mahdollisuutta laatia kaava alueidenkäyttö- lain (AKL) 44 §:n mukaisena oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota voitaisiin käyttää suoraan aurin- koenergian tuotantolaitoksen rakentamisluvan myöntä- misen perusteena. Uudenmaan liitto huomauttaa, että alueidenkäyttölain valmistelu on edelleen kesken, eikä varmuutta lopullisista käytännöistä vielä ole olemassa. Uudenmaan liitto esittää huolensa, siitä, että vaikka jat- kossa aurinkoenergian tuotantoalueiden rakentamislui- vat voitaisiin myöntää suoraan yleiskaavalla, aurinko- voima-alueiden osalta ei ole vastaavaa seudullista ja maakunnallista ohjausta kuten tuulivoiman kohdalla. Uudenmaan liitto laatii parhaillaan maakunnallista tar- kastelua aurinkovoimalle soveltuvista alueista osana vih- reän siirtymän vaihemaakuntakaavatyötä. Kun suunnitellaan laajoja teollisen mittakaavan aurin- koenergiaprojekteja, joissa rakentamista ohjattaisiin suoraan yleiskaavalla, tulisi suunnittelun pohjaksi laatia	Ehdotus lausunnoksi Osayleiskaavan ehdotusvai- heessa kaavaselistukseen on lisätty yhteisvaikutuksia käsit- televä osuus, jossa tarkastel- laan hankkeen yhteisvaikutuk- sia muiden lähialueen vasta- vien hankkeiden kanssa. Ai- hetta käsitellään kaavaselos- tuksen kohdassa 7.17 Yhteis- vaikutukset Nurmijärven mui- den aurinkovoimalahankkei- den kanssa. Maakuntatason kaavoitusta käsitellään kaavaselistuksen kohdassa 2.1.2. Maakunta- kaava. Osayleiskaavan laatimisessa tavoitteena on mahdollistaa yleiskaavan käyttö rakentami- sen ohjaamisessa ja luvituk- sessa. Alueidenkäyttölain so- veltamiseen aurinkovoima- tuotannon yhteydessä liittyy kuitenkin edelleen sovelta- misedellytyksiin liittyviä kysy- myksiä, koska teollisen mitta- luokan aurinkovoimaloita kos- kevaa vakiintunutta luvitus- käytäntöä tai viranomaisoh- jeita luvittamisen menettely- tavoista ei ole vielä saatavilla. Kaavoitusprosessissa seura- taan alueidenkäyttölain uudis- tusta, erityisesti siltä osin kuin se koskee aurinkovoimayleis- kaavaa, ja sen soveltuvuutta tähän kaavoitushankkeeseen arvioidaan kaavan hyväksy- misvaiheessa.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	riittävä kokonaistarkastelu, joka sisältää riittävät selvitykset seudullisten ja paikallisten arvojen turvaamiseksi. Liitto katsoo, että suunnittelualuetta laajempi tarkastelu on tärkeää, jotta voidaan huomioida maakunta-kaavan yleismääräyksen mukaisesti hankkeen vaikutukset erityisesti laajoihin yhtenäisiin luonnon- ja kulttuurimaisema-alueisiin. Näiden alueiden säilyminen, yhtenäisyys ja kytkeytyneisyys on tärkeää erityisesti ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Suunniteltaessa laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita tulee ne ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen ottaen huomioon ympäristön arvot ja reunaehdot. Laajojen yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämistä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla. Kulttuuriympäristö ja maisema Suunnittelualueesta noin kilometrin päässä itäpuolella sijaitsee Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Raalan kartano ja kulttuurimaisema (maakunnallisesti tärkeä) sekä lännessä Rajamäen rautatieasema-alue (RKY). Maakuntakaavamääräyksen mukaan <i>Yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot. Maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot on otettava huomioon alueita kehitettäessä. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.</i> Varsinaiselle suunnittelualueelle ei ole osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä aluetta, mutta aluetta koskee maakuntakaavan yleismääräys: <i>yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot.</i> On hyvä, että hankkeessa on laadittu maisemavaikutusten selvitys. Liitto pitää jonkinasteisena puutteena, että selvitys ei kata koko suunnittelualuetta eikä	Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa kaavaratkaisua ja sen vaikutuksia on tarkasteltu aiempaa laajemmin suhteessa ympäröivään kulttuuriympäristöön, yhtenäisiin viljelyalueisiin sekä alueen maisemarakenteeseen. Ehdotusvaiheessa on laadittu täydentäviä selvityksiä, kuten kulttuuriympäristöselvityksen täydennys, johon on sisältynyt kulttuuriympäristön kehityksen tarkastelu ja maisema-analyysi, sekä täydentäviä luonto-, pohjavesi- ja pintavesiselvityksiä, joiden perusteella vaikutusten arviointia ja kaavaratkaisua on tarkennettu. Aurinkovoimala-alueet sijoituvat olemassa olevan sähköverkon liityntämahdollisuuksien läheisyyteen ja pääosin avoimille peltoalueille. Kaavaratkaisussa on pyritty välttämään laajojen metsäalueiden pirstoutumista sekä huomiomaan alueen ympäristöarvot ja maisemarakenteen ominaispiirteet. Kaavamääräyksiä ja lieventämistoimenpiteitä on täsmennetty ehdotusvaiheessa uusien selvitysten pohjalta. Kulttuuriympäristö ja maisema Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on laadittu kulttuuriympäristöselvityksen täydennys (2026), jolla on täydennetty aiempaa kulttuuriympäristöselvitystä (2023). Täydennyksessä on tarkasteltu kulttuuriympäristön kehitystä historiallisten kartta- ja ilmakuvatarkastelujen

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	maisemaselvityksen aluerajausta ole esitetty suhteessa koko kaava-alueen rajaukseen. Vaikutusten osalta selvitys tuo esiin, että ”vaikutukset ympäröivään maisemaan kohdistuisivat pääasiassa avoimiin viljelyalueisiin ja näiden yhteydessä sijaitsevan asutuksen ja maataloustoiminnan oleviin maisemiin. Lisäksi vaikutus kohdistuisi tiellä liikkujien kokemaan maisemaan.” Maisemavaikutukset todetaan pitkäkestoisiksi, ainakin kymmenien vuosien mittaisiksi, joskin aurinkovoimalakäytön päättymisen jälkeen hankealue olisi palautettavissa takaisin maatalous- ja viljelykäyttöön. Vaikutuksia ei tunnisteta kohdentuvan maakuntakaavassa osoitetuihin kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeisiin alueisiin tai kohteisiin. Uudenmaan liitto ehdottaa, että riittävän kattavan vaikutusten arvioinnin toteuttamiseksi tulisi maisemaselvityksen tarkastelu ulottaa soveltuvalla tarkkuudella kattamaan koko suunnittelualue. Maakuntakavaan yleismääräys korostaa maisemahaittojen lieventämisen merkitystä. Liitto pitää hyvänä, että voimala-alueen asutukseen kohdistuviin vaikutuksiin on kiinnitetty huomiota, ja lieventämiskeinoja on sisällytetty kaavamääräyksiin. Hankkeen laajuuden vuoksi liitto näkee tärkeäksi muutoinkin kiinnittää huomiota keinoihin, joilla hankkeen haitallisia maisemavaikutuksia voidaan vähentää ja varmistaa ne osaksi hankkeen jatkosuunnittelua. Myös vastaavien, lähialueille kohdistuvien hankkeiden, maisemallisia yhteisvaikutuksia on syytä arvioida. Hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Suunnittelualue on tunnistettu osaksi Maatalouden kannalta hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita Uudellamalla (Uudenmaan liiton julkaisu, E 115 – 2011). Maatalouden kannalta hyvillä ja yhtenäisillä peltoalueilla tarkoitetaan Uudenmaan liiton alueella vähintään 100 hehtaarin peltoalueita, joka on yksi peltokuvio tai jonka muodostavat vähintään 20 hehtaarin peltokuviot, jotka sijaitsevat enintään 300 metrin etäisyydellä toisistaan. Hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita turvaa parhaiten taajamarakenteen tiivistäminen ja hallittu laajentaminen sekä hajakarakentamisen rajoittaminen. Pelloille rakentamisen tarvetta on syytä suhteuttaa muun muassa pellon laatuun rakennuspaikkana, ruokaturvaan sekä ravinteiden kiertoon. Jos viljeltävä peltoala ei ole tarpeeksi laaja tai jos	avulla, laadittu maisema-analyysi sekä täydennetty vaikutusten arviointia. Selvitys liitetään kaava-aineiston tausta-aineistoksi. Selvityksen päivityksessä on huomioitu avoimeen viljelymaisemaan soveltuvat lieventämistoimenpiteet. Tämän pohjalta ehdotusvaiheessa on tarkistettu myös suojavaöhykkeiden kasvillisuutta koskevia määräyksiä. Täydennyksen tarkastelut ja johtopäätökset on huomioitu ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa ja niitä käsitellään kaavaselvityksen kohdissa 3.3 Maisema, kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset sekä 7.3 Maisemaan, kulttuuriympäristöön ja muinaisjäännöksiin kohdistuvat vaikutukset. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa kaavaselvitykseen on lisätty yhteisvaikutuksia käsittelevä osuus, jossa tarkastellaan hankkeen yhteisvaikutuksia muiden lähialueen vastaavien hankkeiden kanssa. Aihetta käsitellään kaavaselvityksen kohdassa 7.17 Yhteisvaikutukset Nurmijärven muiden aurinkovoimalahankkeiden kanssa. Hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa kaavaratkaisua ja sen vaikutuksia on arvioitu suhteessa yhtenäisten peltoalueiden säilymiseen. Yhtenäisiä peltoalueita käsitellään kaavaselvityksen kohdissa 3.16. Taalous ja elinkeinot ja 7.16.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	liikkuminen peltoalojen välillä on vaikeaa, viljely hanka-loituu ja kallistuu. Pohjavesi Savikon hankealue sijoittuu pääosin maakuntakaavan pohjavesialueelle, mikä edellyttää erityisen tarkkaa suunnittelua pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi. Maakuntakaavassa pohjavesialueen ominaisusmerkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavedet. Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan myös pohjavesialueet, joiden turvaaminen on pintavesi- ja ma-ekosysteemin kannalta tarpeellista. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan ”alu-etta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, ettei-vät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Pohjavesialueiden maankäytön suun-nittelussa tulee ottaa huomioon Uudenmaan maakun-taa koskeva vesienhoitosuunnitelma. Tavoitteena tulee olla pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentäminen. Yksityiskohtaisemman suunnittelun tu-lee perustua suunnittelualueella tehtyihin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin ja siinä tulee huomioida vesilain mukaiset suoja-alueet. Pohjavesialueen tarkka raja-alue tarkistaa yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.” Pohjavesialueita pidetään yleisesti aurinkoenergian tuo-tantoon huonosti soveltuvina, koska tuotantoalueilla päällystetyn pinnan määrän lisääntyessä pohjavesien muodostuminen alueilla häiriintyy. Uudenmaan liitto suosittelee pyytämään tarkempaa pohjavesiä koskevaa lausuntoa Uudenmaan ELY-keskukselta. Energia Uudenmaan liitto katsoo, että Savikon aurinkovoimalan sijainti ja sähköverkkoliittymän suunnitelma ovat ener-gianäkökulmasta hyvin perusteltuja. Hanke integroituu olemassa olevaan sähköverkkoympäristöön tehokkaasti ja pyrkii minimoimaan uudet ympäristövaikutukset maa-kaapeloinnin avulla. Alueen läpi kulkevat voimajohdot Espoo-Hikiä 400 kV ja Kopula-Nurmijärvi 110 kV on huo-mioitu kaavaluonnoksessa asianmukaisesti. Energiava-raston suunnittelu sähköaseman yhteyteen on moderni ja kaukonäköinen ratkaisu. Se parantaa sähköverkon va-kautta, mikä on uusiutuvan energian tuotannon lisään-tyessä yhä tärkeämpää.	Talouteen ja elinkeinoin hin kohdistuvat vaikutukset. Aurinkovoimatuotantoon osoitettujen alueiden kaava-määräykset mahdollistavat maataloustoiminnan alueilla ennen energiantuotannon to-teuttamista sekä osittain myös energiantuotannon ai-kana niillä alueilla, joille ei si-joitu voimalarakenteita. Ener-giantuotannon päätyttyä maataloustoiminta alueilla mahdollistetaan ennallista-mismääräyksellä. Pohjavesi Uudenmaan ELY-keskus on ol-lut kaavoitusprosessissa osal-lisena viranomaisena, jolta on pyydetty lausunto kaavaluon-noksesta. ELY-keskus on anta-nut lausuntonsa, joka käsitte-lee myös pohjavesiä koskevia kysymyksiä. Osayleiskaavan ehdotusvai-heessa on laadittu pohjavesi-selvitys, jossa on tarkasteltu muun muassa alueen pohja-vesiolosuhteita, paineellisen pohjaveden esiintymistä sekä mahdollisia vaikutuksia ve-denottamoihin. Selvityksen tulokset on huomioitu kaava-selostuksen täydennyksissä, tarkennetuissa kaavamäärä-yksissä sekä hankkeen jatko-suunnittelua ohjaavissa suosi-tuksissa ja näitä käsitellään kaavaselostuksen kohdissa 3.5 Pohjavedet ja 7.5 Pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset. Energia Merkitään tiedoksi.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	Ilmastovaikutukset ja hiilensidonta Maakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymistä on edistettävä. Aurinkovoima on käytönai- kana päästötön energianlähde ja keskeinen fossiilista energiantuotantoa korvaava energiantuotantomuoto. Merkittävin haitallinen ilmastovaikutus syntyy voimalan rakentamisesta, johon kaavalla voidaan vaikuttaa sekä paneelien valmistuksesta, johon kaavalla ei vaikuteta. Aurinkovoimalan elinkaaripäästöihin vaikuttavat lisäksi paneelien purkaminen ja kierrätettävyyys, joista edelli- seen kaavalla voidaan vaikuttaa. Osayleiskaavalla muutetaan pääosin peltoviljelyaluetta aurinkoenergiantuotantoon. Hiilivarastojen ja -nielujen kannalta on hyvä, ettei metsää tarvitse kaataa kaava- alueella. Suurin osa hankkeen pinta-alasta tulee ole- maan paneelikenttiä, joiden kohdalla maanmuokkauk- sen tarve on arvioitu vähäiseksi. Osayleiskaavan suunnittelumääräyksissä edellytetään paneelikenttien osalta maaperäolosuhteiden huomioi- mista ja mahdollistetaan matalan luonnonmukaisen kas- villisuuden kehittyminen. Toiminnan päätyttyä yleismää- räys velvoittaa ennallistamaan energiatuotannon alueet maatalouskäyttöön ja purkamaan ympäristövaikutuksil- taan merkittävät rakenteet. Uudenmaan liitto pitää määräyksiä toimivina. Osayleiskaavan ilmastovaikutusten arviointi on käsittely- tavaltaan laadullinen ja toteava. Hankkeen laajuus huo- mioiden olisi perusteltua laatia hiilitaselaskenta, jossa hankkeen aikaansaamia päästöjä sekä toisaalta pääs- tövähennyksiä tarkastellaan laskennallisesti koko sen elinkaaren ajalta. Tällöin olisi mahdollista ainakin suun- taa antavasti arvioida hankkeen ilmastovaikutuksia Nur- mijärven kunnan hiilidioksidipäästöjen ja vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen kannalta. Kooste lausunnon keskeisistä viesteistä osayleiskaavan jatkosuunnittelua varten - Esitetään laadittavaksi hankealuetta laajempi seu- dullinen tarkastelu sekä yhteisvaikutusten arviointi muiden lähialueen hankkeiden kanssa. - Huomioitava jatkosuunnittelussa, että alueiden- käyttölain uudistus on kesken, eikä ole vakiintuneita käytäntöjä lain soveltamisesta	Ilmastovaikutukset ja hiilen- sidonta Osayleiskaavan ehdotusvai- heessa on laadittu hiilitaselas- kelma, joka liitetään kaava-ai- neiston tausta-aineistoksi. Hii- litaselaskelmaa sekä aurinko- voimalan ilmastovaikutuksia käsitellään kaavaselostuksen kohdassa 7.12 Ilmasto ja kasvihuonekaasupäästöihin kohdistuvat vaikutukset.

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastineet
	- Suunniteltaessa aurinkovoima-alueita pohjavesialueille, tulee suunnittelulla varmistaa, etteivät pohjavesialueet vaarannu. - Aurinkovoima-alueet tulisi sijoittaa ensisijaisesti yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen, huomioiden ympäristöarvot ja reunaehdot.	

2 MIELIPITEET TEEMOITTAIN

Kaavaluonnoksesta on jätetty yhteensä 28 mielipidettä. Osiossa mielipiteet on tiivistetty pääsisältöjensä perusteella sekä ryhmitelty teemoittain. Numeroinnissa jokainen jätetty mielipide on lähtökohtaisesti käsitelty omana kokonaisuutenaan. Mikäli sama henkilö tai taho on toimittanut useamman mielipiteen tai täydentänyt aiemmin antamaansa mielipidettä, nämä on numeroitu erillisinä mielipiteinä, mutta varustettu kirjainindeksillä, jonka avulla voidaan tunnistaa mielipiteiden liittyvän samaan antajaan.

2.1 Kaavoitus ja maankäyttö

M20: Maanomistajien halu tai aloite ei voi sanella kunnan yleiskaavoitusta tässä mittakaavassa. Kunnan tehtävänä on ohjata yleiskaavoituksella tulevaa maankäyttöä ja varmistaa elinympäristön toimivuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Nyt esitetyn perusteella maanomistajat ja Sun Rajamäki Oy ohjaavat maankäyttöä yleiskaavatasolla. Kunnan toiminta on tässä suhteessa vastoin lainsäädäntöä ja virheellistä. Tehtävää ei voi ulkoistaa intresseineen alueen maanomistajille ja yksityiselle yritykselle. Esitetyn perusteella päätös hankkeen toteuttamisesta olisi jo tehty ennen varsinaista valmistelu- ja selvitystyötä ja ns. nollavaihtoehdon tarkastelu puuttuu. Kunta jättää noudattamatta hyvää hallintotapaa ja valmistelu on puutteellista.

Hankealue ei nivoudu millään tavalla olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Alue on kokonaan maaseutumaista peltomaisemaa metsäsaarekkeineen, jota maaseudun asuinrakennukset, maatilat ja ladot ympäröivät. Alueella ei ole olemassa valmiita yhdyskuntarakenteen toimintoja (teollisuus, työpaikka-alue, pilaantuneet maa-alueet), joiden viereen teollisen mittakaavan aurinkovoimala voisi sijoittua. Kaavamateriaalissa viitatus tiete eivät riitä olemassa olevaksi yhdyskuntarakenteeksi.

Kaavan perustelu siitä, että alue olisi ihmisen muokkaamaa, nähdään virheellisenä, sillä pitkään viljeltyjen peltojen ei nähdä olevan sellaista ihmisten muokkaamaa ympäristöä, joka ohjeiden mukaan soveltuisi aurinkovoimala-alueeksi. Alue ei ole brownfield-aluetta tai olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen liittyvää, tähän käyttötarkoitukseen soveltuvaa aluetta. Varsinais-Suomen maakuntakaava-aineistossa todetaan, että viljelykäytössä olevien peltojen käyttö aurinkovoimatuotantoon on ristiriitaista etenkin ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta pitkällä tähtäimellä. Lisäksi laajan aurinkovoimalan rakentaminen vähentää peltojen pinta-alaa, mikä vaikuttaa muihin elinkeinoihin ja voi siirtää maankäyttötarpeita muille alueille.

Kun alue otetaan teollisuuden käyttöön, mikään ei estä alueen laajentumista. Suunnittelua tulee tehdä pitkäjänteisemmin, ja alueita tulee tarkastella kokonaisuuksina etukäteen. Kaavan selvityksistä on vastannut hankkeesta vastaava ja hyödyn saaja. Yleiskaavoituksen tulee olla puolueetonta ja selvitysten huolellisia. Halu maanvuokratuloihin ja kunnan verotuloihin ei voi ohjata yhdyskuntarakenteen muodostumista ja maankäyttöä.

M26: Hankkeen alkuperästä annettu tieto on ollut ristiriitaista tai puutteellista. Ensin sen on todettu lähteneen maanomistajista, mutta myöhemmin on kerrottu, että myös vapaaehtoinen ilmoittautuminen on lähtöisin maanomistajista. Ehdotetaan hankkeen alullepanon selvittämistä tarkemmin. Ollaan pettyneitä kunnan kaavoituksen myönteiseen päätökseen siitä, että alueen asukkaat joutuvat asumaan tahtonsa vastaisesti teollisuusalueella.

M28: Kyseenalaistetaan peltomaan muuttamisen järkevyyttä teollisuusalueeksi. Omavarainen ruoantuotanto tässä maassa nähdään tärkeämpänä. Epäillään, voidaanko alueita entistää vuokra-ajan jälkeen.

Vastine:

Aloitteen kaavan laatimisesta voi tehdä kunnan viranomaisen lisäksi yksityinen maanomistaja, kuntalainen tai yritys. Hanketta ei ole käynnistetty kunnan tai hanketoimijan yksipuolisesta aloitteesta, vaan maanomistajien yhteydenottojen ja kiinnostuksen perusteella. Näin ollen hankkeen alkuperää koskeva tieto ei ole ristiriitaista, vaan kuvaa sitä, että aloitteet ja ilmoittautumiset ovat lähteneet maanomistajilta. Nurmijärven elinvoimalautakunta on 23.1.2025 päättänyt osayleiskaavan vireilletulosta sekä suunnittelualueen alustavasta rajauksesta. Kaavoituksen käynnistämisestä on siten viime kädessä päättänyt kunta.

Kaavan voi laatia kunnan oma kaavoittaja tai kunnan hyväksymä konsultti. Tässä hankkeessa kaavan laatijaksi on kaavanlaatomissopimuksen yhteydessä hyväksytty Arkkitehtitoimisto AJAK Oy. Vaikka kaavan laatii konsultti, kaavoituksen vastuu, ohjaus ja päätöksenteko ovat kunnalla, joka viime kädessä linjaa ja hyväksyy kaavaratkaisut.

Hankealueen soveltuvuutta aurinkovoimatuotantoon on arvioitu kaavaselostuksessa sekä laadittujen selvitysten perusteella. Eteläsuomalaisena kuntana Nurmijärvi soveltuu hyvin aurinkoenergian tuotantoon, sillä aurinkon säteilymäärä on alueella riittävä. Aurinkovoimala ei tarvitse liittymistä vesijohto- tai viemäriverkkoon, sillä sen toiminta ei edellytä käyttöä eikä tuota jätevettä. Näin ollen hanke ei edellytä teollisuus- tai työpaikka-alueille tyypillistä infrastruktuuria, vaan tarvittava infrastruktuuri rajoittuu tiestöön ja sähkönsiirtoon.

Alue ei ole ns. brownfield-alueita, eikä kaavassa myöskään ole lähtökohtana pidetty tällaisia alueita ainoina mahdollisina aurinkovoiman sijoituspaikkoina. Kaavaselostuksessa viittaus ihmisen muokkaamaan ympäristöön perustuu alueen pitkäaikaiseen maatalouskäyttöön, jonka jäljet ovat maastossa selvästi havaittavissa. Alueen osuutta kunnan kokonaisviljelyalasta ei katsota merkittäväksi, eikä kaavan katsota vaarantavan ruoantuotannon edellytyksiä tai aiheuttavan merkittäviä maankäytön siirtymävaikutuksia.

Kaava ei myöskään mahdollista hallitsematonta laajentumista, vaan aurinkovoimatuotanto rajautuu kaavassa selkeästi osoitetuille alueille.

Aurinkovoimalahankkeessa huomioidaan alueiden ennallistaminen vuokra-ajan päätyttyä. Vuokrasopimukseen sisältyy velvoite alueiden ennallistamisesta. Aurinkovoimalan rakenteet ovat purettavia ja pääosin kierrätävissä. Näin ollen alueet voidaan palauttaa alkuperäiseen tai sitä vastaavaan käyttöön vuokra-ajan jälkeen.

2.2 Suhde ohjaaviin linjauksiin ja sääntelyyn

M08: Suunnitelman katsotaan olevan vastoin Uudenmaan Visio-kaavaa (Kohta 5.3.1 Aurinkoenergian käsittely), Petteri Orpon hallitusohjelmaa (20.6.2023) ja EU:n uusiutuvaa energiaa koskevaa direktiiviä. Suunnittelualue sijoittuu viljelyille pelloille ja osin pohjavesialueelle asutuksen keskelle.

M12: Nurmijärven Luonto ry vastustaa Savikon aurinkovoimalahanketta ja vedotaan Suomen hallitusohjelmaan, jonka mukaan peltojen ja metsämaan merkittävää käyttöä tulisi pyrkiä välttämään. Peltoalueen säilymistä viljelyalueena pidetään tärkeänä, ja parempana paikkana aurinkovoimalalle pidetään teollisuus- tai joutomaaksi luokiteltuja alueita.

M20: Energian kehityskuvan maakuntakaavatyötä varten -selvitystä (Uudenmaan liitto, 2025) soveltaen, teollisen mitaluokan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan ns. brownfield-alueisiin (pilaantuneet maa-alueet,

21.10.2026

27 (40)

käytöstä poistetut kaatopaikat, läjitys- ja täyttöalueet, meluvallit, entiset turvetuotantoalueet, entiset teollisuus- ja kaivosalueet tai huonosti tuottavat viljelyalueet). Ohjeen mukaan alueet tulisi ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen tai jo ennestään muokatuille alueille. On huolestuttavaa, ettei kunta tunnista, että suunniteltu hankealue ei vastaa näitä lähtökohtia. Kaavaluonnoksessa ei ole tuotu esiin, miksi näistä määräyksistä ja ohjeista voisi poiketa.

Katsotaan, että kaavaluonnoksessa ja sen valmistelussa ei ole noudatettu olemassa olevia ohjeita ja määräyksiä teollisen mittakaavan aurinkovoimahankkeille. Nurmijärvellä ja Uudellamaalla ei ole tehty selvityksiä sopivista sijoitusalueista. Koetaan, että hanketta on viety eteenpäin ennen kuin esimerkiksi laajojen aurinkovoimalahankkeiden rakentamista tuottaville pelloille aletaan säädellä ja ohjata tiukemmin. Hallitusohjelma, alueidenkäyttölain uudistus, Visio-kaavan valmisteluaineisto ja Uusimaa kaava 2025 suosivat aurinkovoimaloiden sijoittamista ensisijaisesti brownfield-alueille ja rakennetun ympäristön yhteyteen ja pyrkivät välttämään peltojen ja metsämaan merkittävää käyttöä. Kaavan valmistelussa ei ole huomioitu muiden maakuntien ja kaavojen ohjeistuksia. Alueidenkäyttölain uudistamisessa on myös tunnistettu, että peltoalueet tulisi huomioida ruoantuotannon varmistamiseksi. Kaavan valmistelu katsotaan puutteelliseksi ja virheelliseksi.

M23b: Kysytään, miksi kunta toimii vastoin ympäristöministeriön ohjeistuksia (linjaus aurinkovoimaloiden sijoittamisesta turvetuotannosta vapautuneille ja joutomaille). Miksi kunta ei ole kartoittanut koko kunnan aluetta parhaan mahdollisen paikan varmistamiseksi? Hanke on kokonaisuudessaan uuden kuntastrategian vastainen. Hanke on jo nyt pilannut yhteisöllisyyden ja mikäli hanke toteutuu, siitä menevät loputkin rippeet.

Vastine:

Mielipiteissä esitetyt näkemykset kohdistuvat erityisesti hankkeen sijoittumiseen viljelykäytössä oleville peltoalueille sekä sen suhteeseen valtakunnallisiin ja maakunnallisiin ohjausasiakirjoihin ja suosituksiin.

Uudenmaan Visio-kaava ei ole vielä lainvoimainen, ja siitä laadittu luonnos oli nähtävillä 11.3.–8.5.2026. Kaavan aurinkoenergiaa koskevilla yleismääräyksissä nostetaan luonnontilaisten alueiden, ojittamattomien soiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden vaaliminen. Samalla todetaan, että teollisen kokoluokan aurinkovoiman sijoittaminen arvokkaille maisema-alueille, tärkeille pohjavesialueille ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille alueille on mahdollista, mikäli huolellinen suunnittelu perustuu riittäviin selvityksiin, joilla voidaan osoittaa, ettei hankkeella vaaranneta alueen maisemallisia arvoja, pohjaveden laatua tai luontoarvoja.

Osayleiskaavaratkaisussa on laadittu edellä mainitut näkökohdat huomioivat selvitykset, mukaan lukien pinta- sekä pohjavesi-, luonto- ja maisemavaikutusten arvioinnit sekä tarkastelut alueen rakenteeseen liittyen. Näiden perusteella kaavaratkaisua, -määräyksiä ja aurinkovoimalahankkeen lieventämistoimenpiteitä on tarkennettu ehdotusvaiheessa. Ratkaisun sijoittuminen kyseessä olevalle alueelle perustuu kokonaisarvioon alueen maankäytöllisistä edellytyksistä, muun muassa olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja sähköverkon liityntämahdollisuuksiin.

Kaavaratkaisussa on lisäksi huomioitu pohjavesiolosuhteet, ja niitä koskevia vaikutuksia sekä riskien hallintaa on tarkennettu ehdotusvaiheessa laaditun pohjavesiselvityksen perusteella. Aurinkovoimala-alueet sijoittuvat pääosin avoimille peltoalueille, ja ratkaisussa on pyritty välttämään laajojen metsäalueiden pirstoutumista sekä turvaamaan alueen ympäristöarvot ja maisemarakenteen ominaispiirteet. Alueen nykyinen maankäyttö on huomioitu siten, että maataloustoiminta on mahdollista ennen energiantuotannon toteuttamista sekä osittain myös tuotannon aikana niillä alueilla, joille ei sijoitu voimalarakenteita. Energiantuotannon päätyttyä maatalouskäytön jatkuminen alueilla mahdollistetaan ennallistamismääräyksellä.

2.3 Tiedottaminen ja vuorovaikutus

M05: Kaavaluonnoksen esittely ja vuorovaikutusten arviointi katsotaan tulleen myöhään tiedoksi asukkaille. Kaivataan selkeämpiä visualisointeja ja vaikutusten havainnollistamista. Jatkotoimenpiteeksi ehdotetaan vuorovaikutuksen ja tiedottamisen lisäämistä.

M20: Asukastilaisuudessa on kerrottu, että Uudenmaan liiton kanssa on käyty neuvotteluja, joiden sisällöstä ei ole kerrottu kuntalaisille, mikä tuo esiin (kaavan) vajavaisen valmistelun ja huonon hallinnon tavan.

M23b: Asukastilaisuuden esittäjien koettiin suhtautuneen asukkaiden kokemuksiin aurinkovoimalan haittoihin ylimielisesti.

M26: Koetaan, että asukastilaisuudessa vähäteltiin ihmisten ja eläinten olemassaoloa alueella.

Vastine:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvataan kaavoituksen vuorovaikutus- ja osallistumismenettelyt, ja kaavaprosessissa noudatetaan alueidenkäyttölain mukaisia vuorovaikutusvelvoitteita, joissa korostetaan osallisten mahdollisuutta osallistua valmisteluun sekä saada tietoa kaavan tavoitteista ja vaikutuksista.

Asukastilaisuudessa käydystä vuorovaikutuksesta saatu palaute otetaan vastaan, ja esiin nostetut kehittämistarpeet tiedottamisen ja havainnollistamisen osalta huomioidaan jatkovalmistelussa. Kaavaprosessissa pyritään jatkossakin avoimeen, selkeään ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen sekä mahdollisimman ymmärrettävään vaikutusten esittämiseen.

2.4 Aluerajaukset

M05: Esitetään Taka-Savikon ja Uiton välisen alueen pois jättämistä hankealueelta.

M13b: Kysytään, miksi kaavan pohjoislaidan kiinteistö on ylipäättään mukana aurinkovoimalahankkeessa: Kyseessä on irrallinen alue, jonka jääminen pois vähentäisi maisemavaikutuksia lähinaapureille sekä Rajamäen Isokallion asuinalueen ja Hyvinkäälle avautuvan peltoaukean suuntaan. Maisemavaikutukset jäisivät pinta-alaltaan huomattavasti pienemmiksi, mikäli kaava rajautuisi Pirttimäentien etelä- ja itäpuolelle.

M15: Kaavaluonnoksen pohjoisosan mukanaolon kielteisiä vaikutuksia pidetään liian suurina siihen nähden, että kyseessä on varsin erillään oleva alue muusta kokonaisuudesta. Nähdään, että voimalahanke olisi selkeämpi kokonaisuus, jos se rajoittuisi Pirttimäentien eteläpuolelle. Kiinteistöjen arvonlaskut tulevat olemaan todellisuutta useammalle henkilölle, erityisesti jos voimala-alueen annetaan pirstoutua useaan erilliseen osaan.

M22: Aurinkovoimalan sijoittelu nähdään ongelmallisena. Voimala on esitetty lähelle pihoja ja heikentää merkittävästi maisemaa, vaikka kauempana moottoritien varressa olisi paremmin soveltuvaa peltoaluetta siten, että oltaisiin kaidista pihosta kaukana. Paneelikenttä tuhoaa oman pihan maiseman kahdelta sivulta (muihin suuntiin ei näkyjä). Keskellä peltoaukeaa haitta olisi vähäisempi etäisyyksien ollessa pidempiä. Ehdotetaan, ettei aurinkovoimalaa rakenneta muualle, kuin tien 130 välittömään läheisyyteen.

M28: Mikäli kaava toteutuu, ehdotetaan, että osayleiskaava rajattaisiin Pirttimäentien eteläpuolelle. Kaavaluonnoksessa tien pohjoispuolelle on tulossa vain yksi kokonaan muusta voimala-alueesta erillinen alue. Kyseinen alue pienenee huomattavasti suojavyöhykkeistä johtuen, mikä ei vaikuta kustannustehokkaalta. Kulku alueelle on osoitettu hyvinkääläisten maanomistajien tonttien läpi kulkevan tien kautta. Lisäksi tämä voimala-alue lisää kohtuutonta arvon alennusta sen koilliskulman vieressä sijaitsevalle kiinteistölle. Talo kiinteistöllä sijaitsee lähellä kyseessä olevan peltoalueen rajaa. Aurinkovoimalaan kuuluva alue saisi kiinteistön tuntumaan teollisuusalueen takapihalta.

Vastine:

Osayleiskaavan rajaukset perustuvat kokonaisarvioon alueen maankäytöllisistä edellytyksistä sekä hankkeen teknisistä, maisemallisista ja ympäristöllisistä reunaehdoista. Aluekokonaisuutta on tarkasteltu kaavoitusprosessissa yhtenäisenä kokonaisuutena, eikä kaava-alueen tai voimala-alueiksi osoitettujen alueiden rajauksiin ole päädytty tekemään muutoksia ehdotusvaiheessa.

Aurinkovoimalan maisemavaikutuksia on arvioitu osana kaavatyötä, ja niitä pyritään lieventämään muun muassa suojavyöhykemerkinnöillä sekä kasvillisuuteen liittyvillä ratkaisuilla, joilla lievennetään näkymävaikutuksia ympäristöön ja sovitetaan hanketta maisemarakenteeseen.

Kaavaratkaisussa on huomioitu myös alueen nykyinen maankäyttö sekä maanomistukselliset lähtökohdat osana kokonaisuutta. Sijoittuminen perustuu useiden tekijöiden yhteensovittamiseen, kuten olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja sähköverkon liityntämahdollisuuksiin. Vaikutuksia kiinteistöihin on arvioitu osana suunnittelua, mutta ratkaisu perustuu yleiskaavatasoiseen kokonaisuuden tarkasteluun ja maankäytön ohjaukseen.

2.5 Kaavamerkinnot

M01a: Mielipiteessä kysytään, tuleeko EN/au/M-1-alueisiin ainoastaan aurinkopaneelikenttiä ja isommat rakennukset sä-1-alueille (sähköaseman ja energiavaraston ohjeellinen sijainti).

Vastine:

EN/au/M-1 -alueet on osoitettu kaavassa ensisijaisesti aurinkopaneelikentille sekä niihin liittyville toiminnan kannalta välttämättömille vähäisille rakenteille. Sähköaseman ja energiavaraston suuremmat rakennukset osoitetaan sä-1 -alueille, kaavassa esitetyn ohjeellisen sijainnin mukaisesti.

2.6 Lieventämistoimenpiteet

M01a: s-1-alueisiin liittyen kysytään, millä aikavälillä näköesteet istutetaan. (Minkälaisessa kunnossa s-1-alueet ovat siinä vaiheessa, kun paneelikenttiä rakennetaan?)

M02: Katsotaan, että omalla kiinteistöllä ei tarvita 50-metristä suojavyöhykettä. Tarve suojavyöhykkeelle todetaan maanomistajan ja hanketoimijan kesken sovittavaksi asiaksi. Nähdään, että näkösuojavyöhykettä ei tarvita, mikäli alueella on jo olemassa olevia esteitä, kuten kasvustoa ja talousrakennuksia. Näkösuojavyöhykkeiden korkeuden tulisi olla enintään paneelien korkeuden tasolla, jotta maisemanäkymät eivät rajoittuisi liikaa.

M06: 50-metrinen suojavyöhyke nähdään huonona ratkaisuna. 10 metriä leveä suojavyöhyke sopivilla pensailla on helpompi pitää hoidettuna ja riittää estämään näkymiä paneelialueille.

M11: Katsotaan, että aurinkovoimalaan liittyvät suoja-alueet ovat liian leveitä. Ajan myötä huonosti hoidetut ja pusi-koituvat alueet voivat rumentaa maisemaa. Kapeampi vyöhyke siistillä pensasistutuksella nähdään riittävänä.

M16: Epäillään, että näköesteeksi istutettavat puut ja pensaat eivät peitä näkymiä vuosikymmeniin. Niin isoja puita ja pensaita ei voida istuttaa, että näkymät peittyisivät parissa vuodessa.

M17: Kyseenalaistetaan yleisötilaisuudessa esitettyä maisemointiin liittyvää materiaalia, koska puiden kasvu on hidasta ja kestää vuosikausia, ennen kuin ne saavuttavat 5–10 metrin pituuskasvun.

M18: Esitetään eriävä mielipide osayleiskaavassa esitettyjen suojavyöhykkeiden 50 metrin leveydestä, jota pidetään ongelmallisena ja kohtuuttoman isona. Näin leveän suojavyöhykkeen ylläpito on rasite maanomistajalle ja vaikeaa, minkä vuoksi alue todennäköisesti metsittyisi ja villiintyisi, levittäen rikkakasveja. Suojavyöhykkeestä muodostuisi

21.10.2026

30 (40)

tällöin maisemahaitta-alue. Leveä suojavyöhyke alentaisi merkittävästi elinkeinosta saatavaa korvausta ja saattaisi tehdä paneelialueen rakentamisesta kannattamattoman. Esitetään, että hallituksi suojaetäisyydeksi riittää 10 metriä, johon voisi istuttaa matalakasvuisia, ympärivuotisesti vihreinä pysyviä pensastyyppejä kasveja. Joissakin kohdissa kiinteistön pihapiiri ja rakennukset ovat usein kaukana rajasta, jolloin laaja suojavyöhyke on näköesteen kannalta tarpeeton. Naapurikiinteistölle tulisi antaa mahdollisuus ottaa kantaa suojavyöhykkeeseen tai istutuksiin. Joissakin kohdissa olemassa olevat korkeat näköesteet (kuusiaidat, rakennukset) estävät aurinkopaneelien näkymisen. Liian suuret suojavyöhykkeet voivat uhata hankkeen toteutusta. Aurinkovoimalahanke tuo kunnalle taloudellista hyötyä ja työllistää paikallista elinkeinoelämää.

M20: Hankkeessa käytetty 50 metrin puskurialue katsotaan riittämättömäksi. Varsinais-Suomen maakuntakaavaselvityksessä täysin poissulkevana kriteerinä on alle 100 metrin etäisyys asuinrakennuksista (ristiriitaiseksi tekijäksi on määritelty alle 200 metrin etäisyys asutukseen). Salon kaupungin selvityksessä etäisyys on 250 metriä. Kaavan valmistelussa 50 metrin suojaetäisyyden valintaa ei ole perusteltu, mikä osoittaa valmistelussa olevia puutteita ja virheitä.

M21: Maisemavaikutusten osalta tulee huomioda, että paneelialueille toteutetaan suojakaistat, joihin istutetaan ympärivuotisesti vehreää suojakasvillisuutta.

M24c: Paneelikenttien maisemointi esitetään tapahtuvaksi havupuilla, jotta paneelit pysyisivät poissa näkyvistä ympärivuoden.

M26: Maisemoinnin toteuttaminen ei herätä luottamusta (havainnekuissa puita, joilla parikymmentä vuotta takana).

M27: Kaavassa on määrätty omille kiinteistöille 50 metriä leveä suojakaista. Kaava ei määrittele suojavyöhykkeen istutuksia tai hoitoa, eikä se ohjaa etäisyyttä rakennuksiin tai olemassa olevien esteiden, kuten talousrakennusten tai kuu-siaitojen, huomioimista. Ehdotetaan näköestevyöhykkeen muuttamista 10 metriä leveäksi 3 metriä korkealla kasvillisuudella, jota on hoidettava. Lisäksi ehdotetaan s-1-alueiden tarpeen arviointia tapauskohtaisesti. Kaavassa määritetyt rajoitteet voivat pienentää elinkeinoä.

M28: Koirien omistajana ollaan huolissaan siitä, että voimalaan suunnitellut suoja-alueet voivat ohjata sekä saaliseläimet että niiden saalistajat kulkemaan kiinteistöjen läheltä.

Vastine:

Suojavyöhykkeet muodostavat kokonaisratkaisun, jonka tarkoituksena on sovittaa yhteen aurinkovoimalan toteutus, maisemavaikutusten lieventäminen sekä riittävät etäisyydet ympäröiviin toimintoihin ja asutukseen. Ratkaisussa on siten huomioitu sekä hankkeen maanomistukselliset lähtökohdat että ympäröivien alueiden muut osalliset.

Lieventämistoimenpiteisiin liittyen kaavaratkaisussa esitettyjen suojavyöhykkeiden ja kasvillisuusratkaisujen mitoitusta ja toteutustapaa on tarkennettu ehdotusvaiheessa osana kaavan jatkotyöstöä ja vaikutusten arviointia. Esitetty palaute suojavyöhykkeiden leveydestä ja toteutustavasta on ollut monin osin toisistaan poikkeavaa, ja näkemyksiä on esitetty sekä niiden kaventamisen että lieventämisen puolesta.

Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa laaditun kulttuuriympäristöselvityksen täydennyksen perusteella on arvioitu myös maisemallisten lieventämistoimenpiteiden soveltuvuutta avoimeen peltomaisemaan. Selvityksessä on todettu, että avoimessa maisematilassa laajat puustoiset vyöhykkeet voivat muuttaa maisemarakenteen luonnetta merkittävästi, minkä vuoksi vaikutusten lieventämisessä tarkoituksenmukaisempina keinona voidaan pitää matalakasvuista kasvillisuutta, kuten pensas- ja niittyvyöhykeitä. Tämän pohjalta suojavyöhykeitä ja niihin liittyviä kaavamääräyksiä on tarkennettu ehdotusvaiheessa.

Ehdotusvaiheessa kaavamääräyksellä on mahdollistettu suojavyöhykkeiden tapauskohtainen tarkistaminen rakentamisluvan yhteydessä. Näkösuojavyöhykkeen muuttaminen tai toteuttamatta jättäminen edellyttää

tällöin määräyksessä määriteltujen kiinteistöjen omistajien kirjallista suostumusta, joiden kannalta muutoksella voi olla merkittäviä maisemallisia vaikutuksia.

2.7 Ihmisten elinolot

M08: Vastustetaan maaseudulle suunniteltua teollisen mittaluokan aurinkovoimalaa. On muutettu suurkaupungista maaseudun rauhaan eikä haluta asua teollisuusalueen naapurissa. Pyydetään arvioimaan aurinkovoimalan sijaintia uudelleen ympäristö- ja asukashaittojen vähentämiseksi.

M15: Asutaan Pirttimäentiellä ja aurinkovoimalahankkeen vaikutukset lähialueen asukkaille huolestuttavat. Kaava-alueen pohjoisosan sisällyttämisen hankkeeseen katsotaan aiheuttavan kohtuuttomia haittoja erityisesti siihen rajautuvalle kiinteistölle.

M17: Omistetaan peltoaluetta kaavan vaikutusalueella. Hankkeen todetaan väistämättä vaikuttavan asukkaiden asumisviihtyvyyteen, yritystoimintaan sekä maiseman ja kiinteistöjen arvoon. Alueella karja- ja hevostiloja. Epäillään, etteivät kaikki hankkeessa mukana olevat maanomistajat asu itse hankealueen läheisyydessä ja joudu kokemaan muutoksen vaikutuksia (jotkut asunevat ja hyväksyvät muutoksen). Kysytään, haluaisiko kukaan vastaavanlaista aurinkovoimalaa asuinalueensa maisemaan.

M20: Väite siitä, että alueella ei asu ihmisiä on virheellinen ja asettaa hankkeen valmistelun kyseenalaiseen valoon. Alue rajautuu asuinrakennuksiin kolmelta suunnalta. Vaikutukset asukkaisiin ja heidän elinympäristöönsä ovat kiistatomat myös tätä laajemmalla alueella.

M23b: Asukas toteaa, ettei aurinkopaneeleihin totuta, ja toivoo, että hankkeessa mukana olevat maanomistajat sitoutuisivat itse asumaan alueella.

M24c: Lähtökohtaisesti ei vastusteta aurinkopaneeleita. Tämän kokoluokan aurinkovoimalahanketta ei kuitenkaan haluta omalle takapihalle. Ensisijainen toive on, ettei aurinkovoimalaa toteuteta. Jos hanke kuitenkin etenee, esitetään vaatimuksia perusteluineen.

Vastine:

Kaavatyön yhteydessä vaikutuksia on arvioitu laajasti, mukaan lukien vaikutukset maisemaan, elinympäristöön, maankäyttöön sekä alueen elinkeinoihin. Arvioinneissa on tunnistettu, että laajamittaisella aurinkovoimatuotannolla voi olla paikallisia vaikutuksia erityisesti avoimilla viljelyalueilla sijaitsevaan maisemaan, lähiympäristön kokemiseen sekä alueen maaseutumaisen ympäristön luonteeseen.

Kiinteistöjen arvoon liittyviä vaikutuksia on yleisellä tasolla haastavaa arvioida yksiselitteisesti, sillä arvomuodostukseen vaikuttaa useita eri tekijöitä. Tästä syystä yksittäisen hankkeen vaikutuksia ei yleensä voida erottaa muista kiinteistöjen arvoon vaikuttavista tekijöistä.

Kaavaratkaisussa vaikutuksia on pyritty lieventämään muun muassa alueiden sijoittelulla, suojavyöhykkeillä sekä kasvillisuusratkaisuilla, joilla sovitetaan hanketta ympäröivään maisemarakenteeseen, huomioidaan ympäröivä asutus sekä vähennetään suoria näkymävaikutuksia lähialueille.

Kaavoitus perustuu kokonaisarvioon alueen maankäytön edellytyksistä, jossa yhteensovitetään erilaisia maankäyttötarpeita ja tarkastellaan vaikutuksia sekä paikallisesti että laajemmin ympäröivään alueeseen.

2.8 Elinkeinot

M02: Kaavassa osoitetuilla suoja-alueilla puututaan elinkeinotoiminnan harjoittamiseen ja rajoitetaan ansaintamahdollisuuksia – suoja-alueilta ei saa tuloja, mutta niistä koituu hoitokuluja ja veroja. Nähdään, että paneelikentät ovat osa maaseutuelinkeinoa ja hyvä tapa hyödyntää huonotuottoisia peltomaita.

21.10.2026

32 (40)

M03: Ei haluta paneelikenttiä häiritsemään hevostoimintaa. Aurinkovoimalan rakentaminen ja paneelit häiritsevät hevosharrastusta. Nostetaan esiin kysymys vastuusta mahdollisissa hevostoimintaan liittyvissä loukkaantumisissa ja häiriötilanteissa.

M04: Aurinkovoimalalla valtava vaikutus alueen yritys- ja harrastustoimintaan. Kaava-alueella useampi hevostalli sekä lihakarja-/maitotila. Rakentamisen hälinä ja kolina ärsyttää ja pelottaa eläimiä.

M07: Esitetään huoli elinkeinotoiminnan jatkamisen mahdollisuudesta.

M16: Huolena on, että aurinkovoimalat heikentävät maatalouden tulevaisuutta, kun peltojen vuokraaminen energia-tuotantokäyttöön koetaan viljelyä helpompana ratkaisuna. Epäillään, voidaanko peltoja palauttaa viljelykäyttöön vuokra-ajan päätyttyä.

Vastine:

Osayleiskaavaratkaisussa vaikutuksia elinkeinoihin on arvioitu osana kaavatyötä. Arvioinnissa on tunnistettu, että aurinkovoimalan toteuttaminen vähentää peltojen viljelykäyttöä voimalan toiminta-ajaksi ja voi aiheuttaa paikallisia muutoksia alueen nykyisiin toimintoihin ja niiden toimintaympäristöön. Samalla aurinkovoimalan arvioidaan tuovan alueelle myös myönteisiä vaikutuksia muun muassa verotulojen, rakentamisen ja kunnossapidon aikaisten työpaikkojen sekä muiden paikallisten talousvaikutusten kautta.

Kaavaratkaisussa on pyritty sovittamaan yhteen energiantuotannon, maatalouden ja muiden alueella harjoitettavien toimintojen tarpeita. Maataloustoiminnan jatkuminen on pyritty mahdollistamaan alueella ennen energiantuotannon toteuttamista sekä osittain myös sen aikana niillä alueilla, joille ei sijoitu voimalarakenteita. Kaavaselostuksessa on lisäksi tunnistettu mahdollisuus erilaisiin aurinkovoimatuotannon rinnalla toteutettaviin maankäyttömuotoihin ja elinkeinoihin, kuten laidunnukseen tai muihin alueen käyttöä hyödyntäviin toimintoihin. Energiantuotannon päätyttyä alueiden palautuminen maatalouskäyttöön on huomioitu ennallistamista koskevilla määräyksillä.

Rakentamisen aikaisia vaikutuksia, kuten melua ja muuta työnaikaista häiriötä, voidaan hallita jatkosuunnitellulla ja toteutuksen aikaisilla järjestelyillä.

2.9 Maisema ja virkistys

M03: Ei haluta paneelikenttiä pilaamaan maalaismaisemaa.

M04: Ollaan järkyttyneitä siitä, että koti saarretaan aurinkopaneeleilla. Ei haluta kauniiden maisemien katoavan.

M05: Aurinkovoimala muuttaa maisemaa merkittävästi. Kaavaselostuksessa ei ole arvioitu riittävästi vaikutuksia kulttuuriympäristöön ja virkistyskäyttöön. Viitataan Uudenmaan liiton selvitykseen vihreän siirtymän hankkeiden maankäyttötarpeista Uudellamaalla: "Teollisten hankkeiden sijoittuminen tiiviisti rakennetuille ja asutuille alueille on haastavaa Uudellamaalla. Aurinkovoimaloiden ja muiden suurten hankkeiden sijoittaminen edellyttää sopivien alueiden löytymistä, jossa ei ole suuria ristiriitoja nykyisen maankäytön kanssa. Lopulta vihreän siirtymän hankkeet kohtaavat useimmiten merkittäviä arvokysymyksiä sekä sosiaaliseen hyväksyttävyyteen liittyviä haasteita." Jatkotoimenpiteeksi ehdotetaan perusteellisempaa arviota maisema- ja kulttuuriympäristövaikutuksista. Kysytään, onko vastaavanlaista aurinkovoimalaa toteutettu asutuksen keskelle muualla.

M07: Aurinkovoimala pilaa maaseutumaiseman ja pelätään, että hanke laajenee nykyisin esitetystä. Hanke tuhoaa kunnan maaseutumaisen houkuttavuuden ja vetovoiman.

M12: Savikon aurinkovoimala-alue laskisi merkittävästi alueen maisemallista ja asuinrakennusten arvoa.

21.10.2026

33 (40)

M16: Ollaan tyytymättömiä aurinkovoimalahankkeeseen, koska se heikentää ulkoilu ympäristön maisemia. Mieluummin katseltaisiin pelto- ja maalaismaisemia kuin valtavia aurinkopaneelikenttiä. Ei pidetä siitä, että alueen yleisilme muuttuu aurinkovoimalan myötä teollisuusmaisemaksi (Karhunkorven teollisuusalue riittää).

M19a: Pidetään tärkeänä, että ympäröivät pellot pysyvät vapaina isoista rakennuksista (avoimet pellot avoimina).

M20: Voimalahankkeen myötä peltoaukea muuttuu paneeliviidakoksi ja näkösuojakasvillisuus peittää näkymän aikaisintaan 5–10 vuoden kuluttua. Maisema alueella muuttuu pysyvästi avarasta peltoaukeasta umpinaiseksi paneeli- ja reunakasvillisuusalueeksi. Kaavaluonnoksessa istutetaan sopimattomasti energiateollisuuden alue avaraan ja tasaiseen maaseutumaisemaan. Hankealueen maastonmuotojen vuoksi (laakea peltoalue), vaikutukset maisemaan, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat merkittäviä.

Esimerkiksi päätöksessään VARELY/265/204 (Särkisalon aurinkovoimahanke Salossa) Varsinais-Suomen ELY-keskus on todennut, että ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ovat hankkeen elinkaari huomioon ottaen käytännössä pysyviä, paras esitystapa maisemavaikutusten arvioimiseksi olisi karttapohjainen maisema-analyysi ja havainnekuvien ottosuunnat tulisi perustella. Nyt kyseessä olevassa hankkeessa havainnekuvien kuvasovitteiden toteuttamistapaa ei ole kerrottu, ottosuuntia ei ole perusteltu eikä mahdollisia metsähakkuita ole huomioitu, jolloin maisemavaikutusalue on edelleen laajempi, kuin nyt on arvioitu.

Alueiden aitaaminen ja alueen muuttaminen karsinamaiseen elintilaan on maiseman, eläinten ja viihtyvyyden kannalta merkittävästi huonontava asia. Esitetyt havainnekuvat eivät tuo esiin sitä todellisuutta, mikä ihmissilmään näkyy noin 160 cm tasolta omalta pihalta tai ihmisen alueella kävellessään.

Vastine:

Kaavatyön yhteydessä maisema-, kulttuuriympäristö- ja viihtyisyysvaikutuksia on arvioitu osana kaavan vaikutusten arviointia. Arvioinneissa on tunnistettu, että laajamittainen aurinkovoimatuotanto muuttaa avoimen viljelymaiseman luonnetta ja voi vaikuttaa alueen maisemakuvaan, näkymiin sekä lähiympäristön kokemiseen erityisesti avoimilla peltoalueilla. Vaikutuksia asumisviihtyvyyteen ja ympäristön kokemiseen on tarkasteltu osana kokonaisvaikutusten arviointia, ja kaavatyössä on tunnistettu, että vaikutusten kokeminen voi vaihdella eri osallisten välillä.

Kaavaratkaisussa maisemavaikutuksia on pyritty lieventämään muun muassa alueiden sijoittelulla, suojavyöhykkeillä sekä kasvillisuusratkaisuilla. Kulttuuriympäristöselvityksen täydennyksen perusteella avoimessa viljelymaisemassa on pyritty suosimaan maisemarakenteeseen soveltuvia lieventämiskeinoja siten, etteivät korkeasta puustosta muodostuvat suojavyöhykkeet muuta avoimen maisematilan luonnetta tai maisemarakennetta tarpeettomasti.

Vaikutusten arviointia on havainnollistettu näkymätarkasteluilla ja havainnekuvilla, joiden tarkoituksena on ollut kuvata hankkeen vaikutuksia ympäristössä mahdollisimman realistisesti ihmisen kokemalta tasolta. Havainnekuvien ottopaikat on valittu siten, että ne kuvaavat suunnittelualueella esiintyviä tyypillisiä tilanteita ihmisen havaintotasolta tarkasteltuna. Kaavan ehdotusvaiheessa vaikutusten arviointia on täydennetty kulttuuriympäristöselvityksen täydennyksen pohjalta. Arviointien perusteella kaavaratkaisua, suojavyöhykkeitä ja maisemavaikutusten lieventämistoimenpiteitä on tarkennettu ehdotusvaiheessa. Myös havainnekuvia on päivitetty vastaamaan tarkentunutta kaavaratkaisua sekä näkösuojavyöhykkeille asetettuja tarkennettuja tavoitteita.

Vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu myös alueen virkistyskäyttöön, ympäristön kokemiseen ja maiseman avoimuuteen liittyviä vaikutuksia. Kiinteistöjen arvoon liittyviä vaikutuksia on yleisellä tasolla haastavaa arvioida yksiselitteisesti, sillä arvomuodostukseen vaikuttavat useat eri tekijät.

Kaavoituksen tarkoituksena on ohjata alueen maankäyttöä ja määrittää aurinkovoimatuotannolle soveltuvat alueet. Kaavaratkaisu perustuu tässä kaavaprosessissa arvioituihin alueisiin ja vaikutuksiin, eikä kaavan tavoitteena ole mahdollistaa hallitsematonta laajentumista kaavassa osoitettujen alueiden ulkopuolelle.

2.10 Luonto ja eläimistö

M03: Alueen eläimistöä ei huomioida (pesivät linnut, lepakot, sammakot, hirvieläimet ja muut eläimet). Alueella mm. viitasammakoita, pöllöjä ja peuroja.

M04: Ei haluta eläimistön kärsivän. Alueella havaittu pöllöjä, haukkoja, muuttolintuja, hirvieläimiä, ilveksiä, kettuja, lepakoita ja sammakoita. Viitasammakoista on otettu valokuvia.

M05: Kaava-alueella lakisääteisesti suojeltua eläimistöä. Selvitysten riittävyys ja ajantasaisuus koko kaava-alueelta varmistettava. Jatkotoimenpiteeksi ehdotetaan tarkempia luontoselvityksiä.

M07: Alueella pitäisi tehdä laajempi muuttolintuselvitys, koska alueella on paljon harvinaista linnustoa.

M12: Nurmijärven Luonto ry vastustaa Savikon aurinkovoimalahanketta ja vedotaan siihen, ettei vihreän siirtymän hanke saisi huonontaa ihmisten ja muiden lajien elinympäristöä. Aurinkovoimala-alueeksi suunniteltu alue sivuaa eteläosastaan metsäluonnon ydinalueeksi sekä arvokkaaksi luontokohteeksi luokiteltua metsäaluetta, joka rajautuu alueelle Uusikylä-Kantola-Raiskionkulma. Näiden alueiden pinta-alaa ei tulisi enää kaventaa. Suunnittelualue rikkoisi myös metsäalueiden välisiä ekologisia yhteyksiä kunnan koillisosaan. Savikon alueella on havaittu useita rauhoitettuja lajeja. Havaittuja lajeja ovat muun muassa viitasammakko (luontodirektiivilaji), lepakot (kaikki lepakot Suomessa suojeltuja lajeja), sarvipöllö (havaintoja pesinnästä), sinisuohaukka (usein nähty lintu alueella) ja harjalintu (havaittu lehtäneen alueella).

M16: Hankkeen todetaan vaikuttavan eläinten liikkumiseen alueella. Eläimet joutuvat kiertämään aidattuja alueita ja saattavat päätyä helpommin kotitalojen pihalle.

M20: Hankkeen eläimistöselvitys on puutteellinen (tutkimusajankohdat suppeita ja puutteellisia). Selvitykset myös kyseenalaisia, koska selvitysten tilaaja ja ohjaaja on hankkeesta hyötyjä. Mikäli aurinkopaneelikenttiä rakennetaan alueella mahdollisesti sijaitseville monimuotoisille kesannoille, luonnonhoitonurmille ja pelloille, voi tämä heikentää monimuotoisuutta. Englannissa on havaittu, että useat lepakkolajit välttelevät aurinkovoimaloita verrattuna vastaavaan peltomaahan, joilla ei ole paneeleita (Renewable energies and biodiversity: Impact of ground-mounted solar photovoltaic sites on bat activity, 07 /2023). Lepakkoselvitykset ovat kattaneet vain pienen osan alueesta. Sähköaseman ja energiavaraston vieressä on todettu pohjanlepakko- ja viiksisiippahavainnot. Akkutilojen jäähdytyslaitteistojen ääni tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa. Vaikutuksia petolintuihin, eläinten liikkumiseen sekä paahde- ja heijastevaikutuksia ei ole arvioitu. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti haitat tulisi huomioida, vaikka tieteellistä varmuutta ei olisi.

M23b: Luontoselvitys edellytetään tehtäväksi uudelleen. Maininnat viitasammakoista ja lepakoista puuttuvat kokonaan.

M28: Asukastilaisuudessa on käynyt ilmi, että luontoselvitykset eivät ole kattaneet koko kaava-aluetta. Odotetaan, että arviointi tehdään uudelleen.

Vastine:

Kaavatyön yhteydessä alueen luontoarvoja ja eläimistöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu osana kaavan vaikutusten arviointia. Luontoselvitykset on laadittu asiantuntijaselvityksinä osana kaavaprosessia. Selvityksissä on tarkasteltu muun muassa linnustoa, lepakoita, viitasammakoita, ekologisia yhteyksiä sekä alueen luonnonympäristön ominaispiirteitä. Arvioinneissa on tunnistettu, että aurinkovoimalahankkeella voi olla

vaikutuksia alueen eläimistöön, elinympäristöihin ja eläinten liikkumiseen erityisesti avoimilla peltoalueilla ja niiden reuna-alueilla.

Vastuuviranomaiset ovat arvioineet hankkeessa laadittujen selvitysten toteutustapaa, laajuutta ja mahdollisia täydennystarpeita sekä YVA-tarpeen arvioinnin että kaavoitusprosessin yhteydessä ja antaneet niistä tarpeelliset lausunnot.

Vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu eläinten liikkumista sekä luonnonympäristöön liittyviä kysymyksiä. Kaava-alueen lävitse muodostuu käytäviä, jotka mahdollistavat eläinten liikkumisen voimala-alueiden lävitse. Kaavaratkaisussa vaikutuksia eläimiin pyritään lieventämään muun muassa alueiden sijoittelulla, ekologisilla yhteyksillä sekä huomioimalla arvokkaat luontokohteet ja ympäristöarvot kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä.

Kaavaratkaisussa aurinkovoimatuotantoon osoitettavat alueet sijoittuvat kaava-alueen pohjoisosaan, kun taas kaava-alueen eteläosa on osoitettu vaiheosayleiskaava-alueena. Vaiheosayleiskaava-alueella ohjataan liityntäkaapelin ohjeellisia reittejä ja sähköverkkoon liittymistä sekä niiden toteuttamista kaavamerkinnöin ja -määräyksiin.

Kaavaehdotusvaiheessa luontoselvityksiä on täydennetty erityisesti kaapelireittivaihtoehtojen sekä niiden vaikutusalueiden osalta. Täydentävien selvitysten tarkoituksena on ollut tarkentaa kaava-alueen eteläosan sekä kaapelireittivaihtoehtojen luontoarvoja, nykytilaa ja vaikutusten arviointia. Selvitysten tuloksia on hyödynnetty kaavaratkaisun ehdotusvaiheen jatkosuunnittelussa sekä kaavamääräysten ja vaikutusten arvioinnin tarkentamisessa.

Viitasammakkoihin liittyvät selvitykset on toteutettu asiantuntijatyönä selvitystapoja koskevien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Lisäksi Suomen Lajitietokeskuksen tietokannasta on tarkistettu alueelta tehdyt mahdolliset viitasammakkohavainnot. Voimala-alueen läheisyydessä sijaitsevat ainoat vesiympäristöt ovat pelto-alueen läpi kulkevat ojat. Alueella sijaitsevat ojat on huomioitu kaavaratkaisussa siten, että ne säilyvät osana alueen vesienhallintaa ja luonnonympäristöä. Osalle ojista on lisäksi osoitettu ekologisen yhteyden merkintä. Ojat kuuluvat ojitusyhteisöille, jotka vastaavat niiden hoidosta ja kunnossapidosta. Näihin ojiin ei kohdistu huomioitavia muutoksia voimalan rakentamisen johdosta. Voimala-alueen pintavedet käsitellään myöhemmin laadittavien vesienhallintasuunnitelmien mukaisesti siten, ettei ympäröiviin vesistöihin aiheudu haitallisia vaikutuksia. Viitasammakot ja niille mahdollisesti soveltuvat elinympäristöt on siten huomioitu kaavoituksessa asianmukaisesti.

2.11 Pohjavesi

M05: Kaava-alueen läheisyydessä on pohjavesialueita. Aurinkovoimalan rakentaminen voi lisätä hulevesitulvariskiä ja vaikuttaa veden laatuun. Suojelusuunnitelma on luonnosvaiheessa. Jatkotoimenpiteeksi ehdotetaan pohjavesien suojelun ja hulevesien hallinnan varmistaminen ennen rakentamista.

M09: Esitetään huoli aurinkopaneelien puhdistuksessa käytettävistä kemikaaleista. Maatalouskemikaalien käyttö on riskittävämpää, koska niiden käyttöä tutkitaan ja valvotaan tiukasti. Todetaan, että paneelikenttä rajautuu eteläosassa vesilaitoksen alueeseen ja muualla sijaitsee laajoja pohjavesialueita, joita ei huomioida kaavassa. Alueet tulisi poistaa kaavasta.

M20: Lähtökohtaisesti laajamittaista teollisen mittakaavan aurinkovoimalaa ei tule sijoittaa pohjavesialueille (Energian kehityskuva maakuntakaavatyötä varten Uudenmaan liitto, 2025). Kaavaluonnoksessa ei käy ilmi, että alueen pohjavesien rajoja, tasoja tai tilaa olisi selvitetty riittävän tarkasti. Kevyetkin perustus- ja tiepohjat voivat vaarantaa pohjavesiä. Alueen kiinteistöillä on omia kaivoja, joten pohjaveden pilaantuminen aiheuttaa sekä koko kuntaa koskevia että myös paikallisia haittoja. Hanketta koskee varovaisuusperiaatteen soveltaminen (Pohjois-Pohjanmaan liiton yleislausunto aurinkovoimatuotannosta 6.9.2023). Aurinkovoimaloissa käytettävien materiaalien vuoksi sammutusvedet on todettu ympäristölle haitallisiksi. Laajat paneelialueet muuttavat sadevesien luonnollista imeytymistä ja valuntaa. Tilanne alueella siis muuttuu väitteistä huolimatta.

M21: Kiinteistöllä porakaivo, jonka vesi erinomainen. Onko varmuutta siitä, ettei rakentaminen aiheuta haittaa pohjaveden laadulle.

M22: Kaavoitetun alueen todetaan olevan pitkälti pohjavesialuetta. Oman pihan läheisyydessä sijaitsee vedenottamo. Aurinkovoimalan katsotaan väistämättä rasittavan pohjavesialuetta.

M25c: Kysytään, onko linkitetystä podcastissa esitetty aurinkovoimalan pohjavesivaikutuksia koskeva porvoolaisten arvio liian varovainen. Linkki podcastiin: <https://youtu.be/YDFnMZD-kzc?si=Uw9hf2sHpN-Oq3XR> (minuutista 32 eteenpäin): Podcastissa korostetaan, että aurinkopaneelientien rakentamista ei vielä säännellä selkeästi, ja käytännöt vaihtelevat kunnittain. Joissakin kunnissa, kuten Porvoossa, aurinkovoimaloita ei sallita talousvesikäytössä olevilla pohjavesialueilla, mutta linjat eivät ole yhtenäisiä. Pohjavesiriskin nähdään liittyvän siihen, että rakentaminen vaatii maanrakennustöitä ja kasvillisuuden poistamista, mikä voi heikentää pohjaveden luonnollista suodatusta. (Keskustelijat epävarmoja, käytetäänkö paneelien ylläpidossa jäänestöaineita ja paneelialueiden todetaan rakennettavaksi sorakentille.)

M28: Huoli siitä, että voimalan rakennustyöt voivat heikentää vedensaintia tai juomaveden laatua. Oman kiinteistön matala lähdekaivo sijaitsee aivan pelto- ja tonttirajan tuntumassa.

Vastine:

Kaavatyön yhteydessä pohja- ja pintavesiin kohdistuvia vaikutuksia on tarkasteltu osana kaavan kokonaisvaikutusten arviointia. Ehdotusvaiheessa on laadittu pohjavesiselvitys, pintavesiselvitys sekä yleiskaavatasoinen hulevesisuunnitelma, joiden perusteella kaavaratkaisua on täydennetty ja tarkennettu.

Selvityksissä on tarkasteltu alueen pohjavesiolosuhteita, hulevesien muodostumista, paineellista pohjavettä sekä vedenhankinnan kannalta tärkeitä kohteita, kuten alueen vedenottamoita. Tavoitteena on ollut varmistaa, että pohjaveden ja vedenhankinnan kannalta keskeiset alueet on huomioitu riittävällä tarkkuudella osana kaavaratkaisua.

Kaavaratkaisun arvioidaan lähtökohtaisesti aiheuttavan vain vähäisiä vaikutuksia pohjaveteen. Mahdolliset vaikutukset liittyvät pääasiassa rakentamisvaiheeseen, kuten maanrakennustöihin ja mahdollisiin maastonmuokkauksiin. Käytön aikana vaikutukset pohjaveteen arvioidaan tavanomaisissa olosuhteissa vähäisiksi. Aurinkovoimalan toimintaan ei liity kemikaalien käyttöä esimerkiksi paneelien pesussa, jäänpoistossa tai kasvillisuuden käsittelyssä. Lisäksi kaavamääräyksellä rajoitetaan pinta- ja pohjavedelle sekä muulle ympäristölle haitallisten kemikaalien käyttöä ja ohjataan kasvillisuuden torjuntaa ensisijaisesti mekaanisin menetelmin.

Hulevesien hallinta on huomioitu hulevesisuunnitelmassa, jonka tavoitteena on varmistaa, että alueen vesitalouden muutokset pysyvät hallituina sekä rakentamisen että toiminnan aikana.

Kaava-alueella ja sen ympäristössä sijaitsevien talousvesikaivojen huomioon ottamista on vahvistettu ehdotusvaiheessa kaavamääräyksellä, jossa edellytetään kaivojen selvittämistä, riittävien suojaetäisyyksien huomiointia sekä kaivojen veden laadun ja määrän turvaamista aurinkovoimalan toteuttamisen yhteydessä.

Kaavoituksen yhteydessä tehty tarkastelu perustuu käytettävissä olevaan viranomaisaineistoon ja laadittuihin selvityksiin. Yksityiskohtaiset toteutusratkaisut tarkentuvat myöhemmissä suunnitteluvaiheissa, jolloin myös vesienhallinnan tekniset ratkaisut täsmentyvät.

2.12 Liikenne ja turvallisuus

M05: Kysytään, onko liityntäkaapelin vaikutuksia liikenteeseen ja maankäyttöön arvioitu riittävästi. Kysytään, miten huonokuntoinen tie rasittuu rakennusvaiheessa ja kuka vastaa kunnossapidosta.

21.10.2026

37 (40)

M07: Kysytään, jääkö yksityisen Pirttimäentien kunnossapito edelleen kiinteistönomistajien vastuulle ilman velvoitetta voimalahankkeelle.

M08: Keikkumäentie ja Nummenniityntie arvioidaan huonokuntoisiksi ja lisääntyvä teollisuusliikenne herättää huolta. Esitetään, että kyseessä oleva tiealue arvioidaan Koululiitu-järjestelmässä vaaralliseksi pienille koululaisille ja koulukuljetusten järjestämistä tarkastellaan.

M13b: Kysytään, miksi kaavan pohjoislaidan kiinteistölle ei ole osoitettu huoltotietä ja mistä tälle kiinteistölle kuljetaan.

M17: Savikon lentokentän jääminen aurinkovoimalahankkeen sisäpuolelle herättää epäilyksiä turvallisuuteen liittyen.

M21: Alueella asuu useita lapsiperheitä ja pieniä lapsia kulkee pyörillä ja jalan Keikkumäentietä pitkin. Rakentamis- ja huoltoliikenne tulisi toteuttaa tien 130 ja Nummenniityntien kautta. Nummenniityntie tulee korjata kestäväksi ajoneuvoliikennettä.

M22: Keikkumäentie on kapea ja huonokuntainen. Tiellä liikkuu koululaisia, ulkoilijoita ja muita harrastajia. Tien katsotaan olevan sopimaton aurinkovoimalan huoltoliikenteelle, jonka tulisi kulkea paremmin hoidetun tien 130 kautta.

M24c: Hankkeeseen liittyvä liikenne esitetään tapahtuvaksi tien 130 ja Nummenniityntien kautta Keikkumäentien eteläpuoleinen osuus Nummenniityntien risteykseen asti on koulutie. Koululaisia kulkee aamuin ja iltapäivisin kävellen, pyöräillen tai mopoillen. Koulutie esitetään rauhoitettavaksi. Kulku voimalan huoltoteille esitetään tapahtuvaksi ensi- ja toissijaisesti tien 130 kautta (Keikkumäentie on heikkokuntainen jo nykyisellään). Edellytetään uusia päällysteitä, jotta jo nykyisin huonokuntoisilla teillä paikallisten kulkumahdollisuudet säilyvät vähintään ennallaan.

M26: Hankkeen rakentaminen lisää raskasta liikennettä Keikkumäentiellä, mikä heikentää kapean ja huonokuntoisen tien turvallisuutta. Alueella asukkaat, mukaan lukien lapset ja nuoret, kulkevat jalan ja muilla kulkuneuvoilla (pyörät, mopot, mönkijät). Keikkumäentietä ja Uudenkyläntietä käytetään myös läpikulkuna kohti Rajamäkeä. Aurinkovoimalan rakentamista alueelle tulisi punnita uudestaan.

Vastine:

Kaavatyön yhteydessä liikennevaikutuksia on arvioitu osana kokonaisvaikutusten arviointia. Vaikutusten on todettu kohdistuvan pääosin rakentamisvaiheeseen, jolloin alueelle suuntautuu tilapäisesti tavanomaista enemmän raskasta liikennettä. Toiminnan aikana liikenne muodostuu lähinnä huolto- ja tarkastuskäynneistä, joiden määrä on vähäinen.

Liikennevaikutukset kohdistuvat erityisesti alueen pienempään tieverkkoon. Näiden osalta on tunnistettu liikenneturvallisuuden kannalta herkkiä kohteita, ja jatkosuunnittelussa liikenteen ajoittamista, reittivalintoja ja työmaaajärjestelyjä voidaan ohjata siten, että haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää.

Kaavaselostuksessa on arvioitu tarvittavien uusien tieyhteyksien ja huoltoteiden tarvetta. Tavoitteena on hyödyntää olemassa olevaa tieverkkoa mahdollisimman laajasti ja minimoida uusien väylien tarve.

Aurinkovoimalan toteutuksen yhteydessä tieverkon toimivuus ja kunnossapito ovat keskeisiä lähtökohtia sekä rakentamisen että käytön aikana, sillä ne palvelevat sekä paikallista liikennettä että voimalan huolto- ja ylläpitotarpeita. Näihin liittyviä käytännön järjestelyjä tarkastellaan ja sovitetaan yhteen jatkosuunnittelussa eri-osapuolten kanssa osana toteutuksen valmistelua.

2.13 Kiinteistöjen arvo

M04: Ei ole suotavaa, että aurinkovoimalahankkeella lasketaan kiinteistöjen arvoja. Hankkeeseen osallistuvat maanomistajat saavat korvausta mutta alueen asukkaat joutuvat ahdinkoon (heillekin kuuluisi tarjota korvausta haitoista).

21.10.2026

38 (40)

M05: Kysytään hankkeen vaikutuksista Taka-Savikon kiinteistöjen arvoon sekä mahdollisista korvauksista tai tehdyistä selvityksistä.

M07: Esitetään huoli kiinteistöjen arvon romahtamisesta.

M16: Kaavamuutoksen epäillään alentavan talojen hintoja. Arvioidaan, että aurinkopaneelien läheisyys heikentää alueen houkuttelevuutta uusille asukkaille ja pelätään, että taloja autioituu, kun niitä ei saada myytyä.

M20: Palautteessa (OAS ja asukastilaisuus) esiin tuotu vaikutus kiinteistöjen arvoon tulee ottaa huomioon kaavatyössä. Selvitys tulee tehdä puolueettoman tahon toimesta. Hankkeella on pitkäaikaisia seurauksia ja ruoantuotanto alueella hankaloituu ja vaarantuu. Kiinteistöjen arvon alentuminen on tosiasia, ja se ei kohdistu vain nykyisin rakennettuihin kiinteistöihin vaan siihen potentiaaliin, joka kiinteistöillä on nykyisinkin haja-asutusalueella olemassa. Kaava mahdollistaa osalle maanomistajista hyvät vuokratulot, kun taas toisille se tarkoittaa kiinteistön arvon alentumista ja elinolojen heikkenemistä.

M23b: Kiinteistöjen arvon lasku huolettaa. Onko kunta tai Rajamäki Sun Oy valmis kompensoimaan alueella tapahtuvan arvon laskua.

Vastine:

Kaavatyön yhteydessä on tarkasteltu vaikutuksia asumisympäristöön ja alueen kehitykseen osana kokonaisvaikutusten arviointia. Tarkastelussa on hyödynnetty myös vastaavien aurinkovoimalahankkeiden (mm. Harjunpään ja Huittisten aurinkovoimalat) ympäristövaikutusten arviointien (YVA) havaintoja. Niiden mukaan laajojen aurinkovoimaloiden vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on toistaiseksi tutkittu vähän, ja maiseman tai lähiympäristön muuttuminen voi vaikuttaa asumisviihtyvyyteen siltä osin kuin muutokset koetaan häiritsevinä. Kiinteistöjen arvoon liittyviä vaikutuksia on yleisellä tasolla haastavaa arvioida yksiselitteisesti, sillä arvonmuodostukseen vaikuttaa useita eri tekijöitä. Tästä syystä yksittäisen hankkeen vaikutuksia ei yleensä voida erottaa muista kiinteistöjen arvoon vaikuttavista tekijöistä. Vaikutusten merkittävyys voi myös vaihdella eri kiinteistöjen ja alueiden välillä.

Kaavaratkaisussa vaikutuksia on pyritty lieventämään alueiden sijoittelulla, suojavyöhykkeillä sekä kasvillisuusratkaisuilla.

2.14 Liityntäkaapeli

M09: Ehdotetaan, että sähkösiirtolinja ohjattaisiin joko tien 130 pientareelle tai teiden 3 ja 130 väliselle alueelle. Liittyminen Nurmijärven sähkön verkkoon ehdotetaan Karhunkorven teollisuusalueelle, Murhamäelle (Keskon uusi liittymä) tai kunnan omistamalle pellolle Raiskiontiellä. Esitetään kritiikkiä kaapelilinjauksen maanvuokrauksen koetusta pakottavuudesta pakkolunastuksen uhalla ja kysytään, pitääkö kunta tällaista menettelyä soveliaana.

M10: Vastustetaan maakaapelin kaivamista Keikkumäentien vierustaa pitkin. Peltojen kuivatusvedet johdetaan Keikkumäentien varressa olevaan ojaan ja kaapelikaivaukset voivat rikkoa salaojat ja vaikeuttaa uuden ojaston rakentamista. Ehdotetaan kaapelilinjausta tien 130 varteen.

M14: Liityntäkaapelin reitti edellytetään kulkemaan maantien 130 laitaa pitkin, ELY:n omistamille maille. Liityntäkaapeli aiheuttaa haittaa yksityisten maanomistajien maille peltojen salaojien vaurioitumisena. Liityntäkaapelin kytkentää sähköverkkoon ei haluta omalle kiinteistölle ja liittymistä ehdotetaan tolpan 26Y (uusi Keskon virransyöttö) tai tolpan 28Y (kunnan omistama maa) luokse. Kytkinkenttä ehdotetaan sijoitettavaksi myös naapurikiinteistöön (omistajat vuokranneet maata aurinkovoimalahankkeeseen).

M16: Asianosaisten suurimmaksi vaikutukseksi arvioidaan olevan voimalinjan (liityntäkaapelin) sijoittaminen Hämeenlinnantietä pitkin – sellaista ei haluttaisi talon lähelle.

21.10.2026

39 (40)

M17: Todetaan, että jos liityntäkaapelin asennukseen käytetään Keikkumäentien varrelle osoitettua reittiä, suurena vaarana on, että kaivuutyöt vaurioittavat peltojen salaojitusta (aikoinaan on käytetty saviputkia, vasta myöhemmin muovia). Kysytään, turvaudutaanko pakkolunastukseen, jos maanomistaja ei anna lupaa maakaapelin kuljettamiseen maa-alueensa läpi.

M21: Maisemavaikutusten osalta tulee huomioida, että sähkökaapeli rakennetaan tien 130 kautta.

M22: Esitetään huoli vaaralliseksi koetun mäen mahdollisista huoltoliittymistä. Liityntäkaapeli ehdotetaan toteutettavaksi tien 130 yhteyteen.

M24c: Maakaapeli edellytetään kaivettavaksi tien 130 yhteyteen. Perusteluksi esitetään Keikkumäentien asema koulutienä.

Vastine:

Liityntäkaapelin sijoittumista ja vaihtoehtoisia reittejä on tarkasteltu osana kaavaprosessia. Reittivaihtoehtoisissa on huomioitu suhteet olemassa olevaan tieverkkoon sekä alueen tekniset ja maankäytölliset reunaehdot. Ehdotusvaiheessa vaihtoehtoja on täsmennetty ja arvioitu kokonaisuutena, jossa eri maankäyttömuotoja sekä teknisiä ja ympäristöllisiä reunaehdoja on pyritty yhteensovittamaan. Kaavaratkaisussa on edelleen kyse vaihtoehtoisista kaapelireiteistä, joiden pohjalta toteutettava reitti tarkentuu jatkosuunnittelussa.

Ehdotusvaiheessa on laadittu täydentävä luontoselvitys, joka koskee osayleiskaavan eteläosan kaapelireittivaihtoehtoja. Selvityksessä on tarkasteltu alueen luontoarvoja, kuten kasvillisuutta, luontotyyppejä ja eläimistöä, ja nämä on huomioitu reittivaihtoehtojen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Reittien suunnittelussa on tarkasteltu alueen nykyistä maankäyttöä, luonto- ja ympäristöarvoja sekä toteuttamisen edellytyksiä. Tavoitteena on ollut tunnistaa vaihtoehtoja, joissa eri vaikutukset voidaan sovittaa yhteen mahdollisimman tasapainoisesti. Valittavat ratkaisut perustuvat vaihtoehtojen vaikutusten arviointiin ja niiden muodostamaan kokonaiskuvaan.

Kaavoituksen tehtävänä on osoittaa alueidenkäytöllisesti soveltuvat ratkaisut ja luoda edellytykset tarkemmalle suunnittelulle, jossa reittien yksityiskohdat ja toteutustavat tarkentuvat.

2.15 Muuta

M03, M07, M23b ja M28: Kyseenalaistetaan kunnan slogania ("Ylpeästi lande").

M04: Hankkeesta saatu sähkö menee ulkomaalaiselle yhtiölle.

M05: Kysytään kääntyvien aurinkopaneelien äänihaitoista.

M05: Kysytään, onko Nurmijärven kunnan teollisuusalueita kartoitettu riittävästi aurinkopaneelien kattoasennusvaihtoehdon näkökulmasta.

M15: Asukastilaisuudessa 30.10.2025 hanketoimija on maininnut kääntyvät aurinkopaneelit mahdollisena ratkaisuna. Kysytään, onko kääntyvien paneelien ääni- ja heijastusvaikutuksista tehty vaikutusarviointia. Vaikutukset lähimpiin asuinrakennuksiin mietittyvät.

M16: Katsotaan, että isoja aurinkovoimaloita voitaisiin rakentaa teollisuushallien katolle (asiaa on esitetty asukastilaisuuksissa).

M17: Epäillään aurinkovoimalla tuotetun sähkön ekologisuutta ja nostetaan luonnonvarojen käyttäminen aurinkovoimatuotannossa.

21.10.2026

40 (40)

M23b: Kyseenalaistetaan kunnan yhteistyötä Yrjö ja Hanna -säätiön kanssa. Säätiön vanhusten hoitokoteja on suljettu AVI:n päätöksellä. Nostetaan ristiriita saadusta tiedosta, liittyykö säätiö hankkeeseen vai ei. Suomessa useita hankkeita on kaatunut viime viikkojen aikana. Kyseenalaistetaan hankkeen kannattavuutta. Kyseenalaistetaan hankkeen kuntalaisten työllistävää vaikutusta.

M26: Asukastilaisuudessa ei saatu selvyyttä kääntyvien aurinkopaneelien mahdollisista äänivaikutuksista. Huomauteen, että suuri kenttä voi voimistaa pientäkin ääntä. Talvella jää ja lumi voivat myös häiritä paneelien liikettä.

M27: Nostetaan huoli siitä, onko kaavan perusteella rakentamishankkeeseen ryhtyvällä riittävät taloudelliset, rahoituskelliset ja toiminnalliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

Vastine:

Esitettyjä teemoja käsitellään osana kaavaprosessin kokonaisuutta siltä osin kuin ne liittyvät maankäytön suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin. Kaavassa tarkastellaan ensisijaisesti alueen maankäytöllisiä edellytyksiä sekä hankkeen vaikutuksia ympäristöön, yhdyskuntarakenteeseen ja alueen toimintoihin. Yksityiskohdattaiset tekniset ratkaisut, kuten mahdolliset paneelityypit tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Näiden ratkaisujen mahdolliset vaikutukset, kuten ääni- tai heijastusvaikutukset, huomioidaan osana tarkempaa teknistä suunnittelua. Hankkeen toteutuksessa tulee lisäksi ottaa huomioon melua koskevat vaatimukset ja ohjeavot.

Rakennetun ympäristön hyödyntämismahdollisuuksia, kuten kattoasennuksia tai muita vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja, tarkastellaan osana laajempaa energiaratkaisujen kokonaisuutta eri suunnittelutasoilla. Yksittäisen hankkeen kaavoitus ei kuitenkaan ratkaise energiapolitiikan tai tuotantomuotojen kokonaistoteutusta, vaan keskittyy osoitetun alueen soveltuvuuteen kyseiseen käyttöön.

Hankkeen toteuttamiseen, rahoitukseen ja toiminnallisiin edellytyksiin liittyvät kysymykset eivät pääsääntöisesti kuulu kaavoituksessa ratkaistaviin asioihin, mutta ne muodostavat osan hankkeen kokonaisarviointia ja toteutuksen valmistelua. Hankkeen elinkaaren aikaisiin velvoitteisiin, kuten rakenteiden purkuun ja alueen myöhempään käsittelyyn, varaudutaan hanketoimijan toimesta erillisillä järjestelyillä, joiden tarkoituksena on varmistaa vastuiden toteutuminen myös toiminnan päättyessä.

Hankkeesta saatavat paikallistaloudelliset vaikutukset, kuten työllisyysvaikutukset ja kuntatalouteen kohdistuvat vaikutukset, perustuvat yleisiin arvioihin vastaavanlaisten hankkeiden toteutuksesta. Näiden toteutuminen riippuu useista tekijöistä, eikä niitä voida tarkasti ennustaa yksittäisen kaavaratkaisun perusteella.